

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Cena: do 30 petič vrt 4 2 D, do 100 vrt 4 2 D 50 p, večji inserti petič vrt 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 1 D; Popust po dogovoru. — Insertni davek posebej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znak za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, prtljčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopisne sprejeme in podpisane in zadostno frankovane.

Rekopisov se ne vrača.

Posamezne številke: V Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1'50, 8 in več 2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D. Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
12 mesecev	6 mesecev	Din 240—	po pošti	Din 240—	Din 360—
6	3	120—	120—	180—	180—
3	1	60—	60—	90—	90—
1		20—	20—	30—	30—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Kocka je padla.

Ljuba politična borba in ostra parlamentarna kriza, ki teži zadnje tedne našo notranjo politično atmosfero, se bliža koncu. Krik, ki ga je zagnal opozicijski blok, da omami in preslepi javnost, se spreminja v deprimirane besede samotolažbe in zadnjega upanja na uspeh. Politična konjunktura zadnjih časov je pokazala, da si voditelji opozicije niso bili čisto na jasnem, komu pripada odločilna beseda v nadaljnji taktiki bloka in kdo naj igra prvo vjolino v tem koncertu, ki se je glede udeležbe pristašev temeljito zmotil. Težko je izpustiti zavetje, zlasti če je odvisno od njih toliko lepih nad na sinekure v zmagovalni stranki in pri državnih jastih, kakor je to pri vseh opozicijskih skupinah. Opozicijski blok je enoten samo na videz, v resnici pa ga razjedajo notranja idejna in programatična protislovja. V prvi vrsti pa vprašanje prvenstva. Kako naj se spriznajo slovenski klerikali ali bosanski muslimani z mislijo, da bi tudi v bodoče igrali podrejeno vlogo, ko pa se neprestano trkajo na prsa in označujejo, da hočejo imeti v državi prvo besedo? Isto velja o Davidovičevi skupini, ki je stopila v opozicijo samo s tem namenom, da izigra radikale in pride na krmilo.

Poglavje zase tvorijo Radičeve skomine, ki zadevajo interesno sfero vseh drugih opozicijskih strank. Radič bi rad opeharil Srbe in Slovence tako, da bi izgubili sploh vsako ingerenco in inicijativno v državnih poslih. Njegova taktika gre za to, da iztrga Beogradu politično in upravno moč ter jo polagoma prenese v Zagreb. V tem medsebojnem tekmovalstvu mora računati z eventualnim uspehom samo tisti, ki ima večino na svoji strani. Med opozicijskimi strankami je najmočnejša HRSS, ki se tudi ne boji novih volitev, dočim jih ostala opozicija odločno odklanja. Iz tega sledi, da je Radič pripravljen izigrati svoje trenutne zaveznike in ojačati HRSS na njihov račun. Lahko je vesel, da se mu je posrečilo preslepiti del srbskih demokratov in razcepiti prej močno enotno stranko, ki mu je delala v južnih krajih največje preglavice. Izbiti slovenskim klerikalcem in Spahovim muslimanom nekaj mandatov bi ne bilo posebno težko; v prečasnih krajih so Radičevi računi povoljni. V Srbiji naj bi mu šla na roko razdvojenost nacionalnih sil, v Makedoniji ima zanesljivo zavezništvo v osebi separatizma in tako bi šlo vse v redu, da se ni Stipica v svoji vrtoglavi zopet pošteno zaletel. Poleg no-

tranjih diferenc in za enkrat morda še problematičnih načelnih sporov ima opozicijski blok še to smolo, da si je nakopal zaveznika, ki mu od časa do časa pokvari vse, kar je dosegel. Radič je dober teoretik, izvrsten demagog, v taktiki in previdnosti pa zasluži nezadostno.

Iz taktičnih ozirov je bilo v interesu opozicije, da bi HRSS počakala z manifestom vsaj do razpleta krize. Opozicijski blok je deloval z vsemi štirimi, da dobi od krone mandat za sestavo poslovne vlade. Med vrsticami opozicijskega tiska smo čitali slavošpeve Radičevemu republikanizmu, ki da se je naenkrat prelevil v državotvorno politično strujo, stoječo na stališču narodnega in državnega edinstva. Skratka, opozicija je hotela prikazati kroni Radiča kot skesanega grešnika, ki se vrača v naročje enotne Jugoslavije in hoče pričeti s konstruktivnim delom. Nekaj Radičevih poslancev je hotela opozicija poslati celo na dvor, da razodenejo kralju v avdijenci, kako se je HRSS pobojala in kako rada bi prišla opozicija na krmilo. Morda bi bilo vse v redu, da ni padla med opozicijske vrste kot strela z jasne neba vest, da je Radič na Dunaju prekrizal vse račune svojih zaveznikov z objavo vsebine usodnega manifesta. Ta nepremišljeni Radičev korak je spravil opozicijo v veliko zadrego. Krona je bila njena poslednja nada in zdaj je še ta nada splavala po vodi. Naivna je namreč misel, da bi se kralj odločil poveriti državne posle bloku, čigar glavni voditelj stoji slej ko prej strogo na republikanskem stališču. Izgovor, da predno ni dosežen sporazum, vprašanje državne oblike ni najnujnejše, je preveč prozoren, da bi krona ne videla v njem političnega trika. To pomeni z drugimi besedami: Pustite nas na krmilo, potem bomo govorili mi, kakšna bo državna oblika. Kako zna republikanska stranka uveljaviti svoja načela, če se dokoplje do najvišjih upravnih mest, o tem nam priča nedavni plebiscit na Grškem, kjer je vlada z vojaško silo gnala množice, da so glasovale za republiko.

Poleg vprašanja državne oblike, ki je v današnjih razmerah za vse iskrene Jugoslovane načelne važnosti, pa je značilno tudi Radičovo stališče napram obstoječemu družabnemu redu. Njegov manifest je naslovljen: »Hrva skemu narodu, kakor tudi vsem ostalim slovenskim in neslovenskim bratom kmetom in delavcem, ki žive v Jugoslaviji.« S tem je povedano vse. Radič se postavlja na stališče razredne borbe,

slično kakor ruski boljševiki ali pokojni Stambolijski. Njegov republikanizem je širši, to je revolucionarno bojni pokret, ki ogroža ne samo krono in državno edinstvo, temveč tudi ves obstoječi pravni red. V Radičevi koncepciji naj bi postala Jugoslavija revolucionarno gnezdo za različne socijalistične eksperimente. Da se krona ne more odločiti za tako koncepcijo, je menda jasno.

Kocka je torej padla. Radič je pove-

dal brez ovinkov, kaj misli on in njegova stranka o bodoči Jugoslaviji, ki jo čakajo dalekosežne in nevarne notranje homatije, če pride njena usoda v roke opozicijskega bloka. To se pod nobenim pogojem ne sme zgoditi, in prepričani smo, da se tudi ne zgodi. Tisti, ki je znal voditi malo Srbijo skozi burne valove vojnega meteža, bo našel tudi pot in način, da reši veliko Jugoslavijo preteče nevarnosti.

Poslabšano stališče opozicijskega bloka.

Opozicijski blok v neprijetnem položaju. — Sobotna poročila »Slovenskega Naroda« o Radičevem manifestu. — Nezadovoljstvo v opozicijskem bloku.

— Beograd, 5. maja. (Izv.) Sobotno poročilo »Slovenskega Naroda« o vsebini radičevskega manifesta, ki ga je priobčila dunajska »Die Stunde« in katero vsebino je skušal opozicijski blok s svojim tiskom ignorirati, je vzbudilo v vseh parlamentarnih in političnih krogih največjo senzacijo, v opozicijskem bloku pa naravnost konsternacijo. Takoj popoldne so nekateri beografski listi objavili vsebino, oziroma pred uredništvu afiširali brzojavko »Slovenskega Naroda«. Opozicijski blok je do sobote še vedno računal, da se zani kriza zelo povoljno razvija ter je vedno pritiskal na radičevce, da kolikor toliko ublaže svoje republikanske težnje. Ta trud je bil brezuspešen. Opažati je v opozicijskem bloku precejšnje diference.

Ko so radičevci doznali za vsebino poročila dunajskega lista »Die Stunde« o Radičevem manifestu, so najprej skušali stvar utajiti ter so se izgovarjali, da je to poročilo »Slovenskega Naroda« navaden falzifikat. Včeraj, ko je prišel original dunajskega lista »Die Stunde« tudi v Beograd, so morali priznati, da je bilo sobotno poročilo popolnoma avtentično in resnično in niso več govorili o falzifikatu.

Včeraj je še vedno bilo v razpravi vprašanje avdijence zastopnikov Hrvatske republikanske seljačke stranke. Sedaj je skoraj gotovo, da krona radičevcev ne bo klicala na posvetovanje, čeprav se trudi opozicijski blok, da doseže avdijenco. Na eni strani je treba pomisliti, da veljajo gotovi dvorski predpisi za avdijenco, ki se jih ima vsak držati in bi jih morali tudi radičevci vpoštevati. Do danes zastopniki parlamentarne kluba HRSS niso ugodili željam bloka glede avdijence, na dvoru se niso prijavili in sami zelo samozvestno in ošabno izjavljajo: »Če nas ne pozovejo, mi nečemo iti in se tudi ne maramo ponujati.«

— Beograd, 5. maja. (Izv.) V zvezi z objavljenim manifestom v dunajskem listu je opažati v opozicijskem bloku veliko nezadovoljnost in današnji Cievričev »Dnevnik« konstatira na podlagi zanesljivih informacij, da smatrajo gotovi opozicijski krogi za gotovo, da pride do razkola v bloku. Posebno se nezadovoljni z Radičevim politiko bosanski muslimani. Ti ne morejo več prenašati politične upornosti in trdovratnosti Radičevih poslancev in se je položaj bloka zadnja dva dneva zelo poslabšal.

Muslimani kljub temu, da skuša Ljuba Davidovič nezadovoljne elemente potolažiti in doseči, da bi opozicijski blok enotno nastopal, groze poslanem Radičeve stranke: »Bodete nas pomnil, če padejo naše kombinacije.« Muslimanski klub je včeraj imel posebno sejo ter je razpravljal o politični situaciji. Bila je tudi seja načelnikov opozicijskega bloka. O tej seji ni hotel nikdo dati nikakih podrobnosti pojasnil. Konstatirano pa je bilo na tej seji, da se je položaj znatno poslabšal na škodo bloka. Davidovič je zahteval od zastopnikov Radičeve stranke dr. Mačka in Predavca, da zaprosi njihov klub avdijenco pri kralju. Ljuba Davidovič s to zahtevo ni uspel.

Opozicijski tisk skuša zadnji čas na vse mogoče načine razširjati vesti, da so pozicije opozicijskega bloka zelo ugodne in da pride v najbolj neugodnem slučaju do sestave »koncentracijske vlade«. Ti krogi razširjajo kombinacijo, da bi bil najprej poverjen mandat za sestavo take koncentracijske vlade Nikoli Pašiću, katerega pa bi odklonili svoje sodelovanje opozicijski. Za tem bi imel prevzeti mandat za sestavo vlade Ljuba Davidovič, ki bi lahko računal na podporo svojih zaveznikov in prijateljev.

Včeraj popoldne je imel opozicijski blok daljšo konferenco, kateri so prisostvovali Ljuba Davidovič, dr.

Korošec, dr. Spaho, dr. Hrasnica, dr. Voja Marinković, dr. Maček in Predavec, kakor tudi še nekateri drugi opozicijski politiki. Ta konferenca je imela izreden značaj. O nadaljnjih taktičnih sklepih ni hotel nikdo dati nobenega pojasnila. Za časa konference je bil na dvor pozvan dr. Voja Marinković. Njegova avdijenca je trajala od 17.30 do 19. Dr. Marinković kot Davidovičev demokrat je podal kralju svoje mišljenje o rešitvi krize ter je zagovarjal stališče, da se naj poveri sestava vlade opozicijskemu bloku. Po končani avdijenci je dr. Marinković prišel na konferenco bloka ter ga obvestil o rezultatih avdijence.

Razpust madžarskih društev v Vojvodini in Prekmurju.

— Beograd, 5. maja. (Izv.) Ministrski svet je na včerajšnji seji, ki je trajala od 16. do 18.15 razpravljala o raznih tekočih vprašanjih, posebno pa o razpustu madžarskih takozvanih kulturnih organizacij, ki se več ali manj vmešavajo v politiko. Minister notranjih zadev je pooblaščen, da takoj ukrene potom svojih političnih oblasti vse potrebno za razpust raznih madžarskih kulturnih organizacij v Vojvodini in tudi v Prekmurju. Ministrski svet se pri tem sklicuje na določila zakona iz l. 1872, ki ga je bivša madžarska vprašala na svojem tedanjem ozemlju proti narodnim manjšinam. Ta zakon namreč določa, da narodne manjšine morejo snovati samo kulturna društva, nikakor pa ne društva, ki se tudi vlikajo v politično življenje. Sedanja madžarska društva v Vojvodini in drugod pa imajo glavni cilj širiti madžarsko protidrjavno propagando.

Državnozhorske volitve v Nemčiji.

— Berlin, 5. maja. (Izv.) Po poročilih iz vseh krajev države je posneti, da so se državnozhorske volitve vršile popolnoma mirno in brez vsakih večjih incidentov. Agitacija je bila ves dan zelo živahna in se je volitev udeležilo nad 80% volilcev. Udeležba je bila tako velika, kakor nikdar popreje. Najbolj živahno agitacijo so razvili nemški nacionalci, ki so svoje glasove ponekod pomnožili za 100 in še več odstotkov. Splošni rezultati doslej še niso znani. Ugotavljajo pa, da socialno demokratična stranka ni ničesar izgubila, temveč je ohranila svoje pozicije. Znatne izgube imajo neodvisni socialisti, katerim so komunisti prevzeli precej glasov, vendar niso komunisti napram socialnim demokratom napredovali.

Aleksij Tolstoj.

Polet na Mars.

Roman.

Potomec Zemze so porabili v zaščito vse znanje: porabili so sovražnike z brezumom, pošiljali proti njim črede pobesnelih bivolv ter jih pobijali z bumerangi, ki so leteli kakor strele. Toda rdečekoži so bili silni po pohlepu in številu. Osvojili so mesto ter je oropali. Uru se je proglasil za voditelja sveta. Zapovedal je rdečim vojščakom, naj si vzamejo dekleta Zemze. V gozdovih skrivajoči se ostanki premaganih so se vrnili v mesto in začeli služiti zmagovalcu.

Rdeči so kmalu osvojili znanje, običaje in spretnost Zemze. Pomešana kri je dala dolgo vrsto administrativ in osvojevalcev. Zagonetna sposobnost čutiti prirodo in stvari, je prešla na potomce.

Vojskovodje dinastije Uru so razširili vladavino: na zapadu so iztrebili nomade, na obalah Tihiga oceana pa so nakopili piramide iz prsti in kamenja. Na vzhodu so izpodirali črnce. Na bregovih Nigera in Konga, po skalnatem obrežju Sredozemskega oceana, ki je valovil tam, kjer je sedaj puščava Sahara — so zgradili močne trdnjave. To

je bila doba vojn in graditve. Atlantida se je imenovala tedaj — Hamagan.

Mesto so obdali z novo steno, v kateri so na pravili sto vrat, okovanih z zlatimi ploščami. Narodi vsega sveta so se zbirali tu, ker jih je gnal pohlep in radovednost. V množici plemen, ki so brodili po njegovih treh in razprostranih šotore pod njegovimi stenami, so se pojavili doslej še neznan ljudje. Bili so zelenkasto-žolti, z dolgimi, plamtečimi očmi in nosovi, kakor kljun. Bili so prebrisani in zviti. Nihče ni pomnil, kdaj so stopili v mesto. Toda glej, ni še izumrlo eno pokolenje in že je bila veda in trgovina mesta Sto Zlatih Vrat v rokah tega malega plemena. Imenovali so se »sinovi Aama«.

Najmodrejši izmed sinov Aama so prečitali starodavne napise Zemze ter začeli razvijati v sebi sposobnost videti bistvo stvari. Zgradili so pod zemljo hram Speče Glave Črnca ter začeli vabiti k sebi ljudi, — zdravili so bolne, ugrabili usodo, verujočim pa so kazali sence umrlih. Tako se je začela dinastija Ierofantov.

Z bogastvom in s silo znanja so prišli »sinovi Aama« do oblasti nad deželo. Pridobili so na svojo stran nova plemena in začeli istočasno — na periferiji zemlje in v samem mestu vstajati za novo vero. V krvavi borbi je poginila dinastija Uru. Ierofanti so se polastili oblasti.

V istem času je nastal tudi prvi sunek za nje.

Na mnogih krajih, med gorami, je izbruhnil plamen in pepel je pokril nebo. Velika prostranstva južno od Atlantiške celine so se pogreznila v ocean. Na severu so se dvignili z morskega dna skalnati otoki ter se spojili s suho zemljo: tako so nastale meje evropske ravnine.

Vso silo oblasti so usmerili Ierofanti k ustanovitvi kulta med množico plemen, ki jih je nekoč podjarmila dinastija Uru in so bili zdaj odpadniki. Toda »sinovi Aama« niso ljubili vojne. Gradili so ladje, okrašene z glavjo spečega črnca ter jih natovarjali s pecivom, s tkaninami, zlatom in slonovo kostjo. S temeljitim poznavanjem kulta so prodirali kot navidezni trgovci in čarodeji na svojih ladjah v daljne dežele. Pečali so se s trgovino in lečili z vražami in zakletvami bolne ter pohabljenе. V zaščito svojega blaga so gradili v vsaki deželi velik, piramid podoben dom, kamor so prenašali Glavo Spečega. Tako se je polagoma utrdil kult. Če se je narod uprl prišlecem — je stopil z ladje odred rdečekožih, zakovanih v bron, s ščiti, okrašenimi s perjem, v visokih šlemih, ki so vzbujali grozo.

Tako se je spet razširila in ukrepila vladavina Atlantide. Na skrajnem zapadu, v deželi rdečih, je bilo ustanovljeno novo veliko mesto — Pitligua. Trgovske ladje so plule na vzhod do Indije, kjer je vladala črna rasa. Na vzhodni obali Azije so prvič zagledali velikane z žoltimi in ploščatimi

obrazli. Ti ljudje so metali velike kamne v njihove ladje.

Kult Speče Glave je bil dostopen vsem, — to je bilo glavno orožje sile in oblasti, toda smisel in notranjo vsebino kulta so hranili Ierofanti kot tajno. Gojili so zrno modrosti Zemze in bili so še na začetku one poti, ki jih je pripeljala k poginu vse rase.

Govorili so takole: »Pravega sveta ne vidimo, ne čutimo in ne blišimo, nima okusa, ne vonja. Pravi svet je gibanje razuma. Začetek in konec tega gibanja je nedosegljiv. Razum je snov, ki je trša od kamna in hitrejša od svetlobe. Iščoč pokoja se pogreza razum kot vsaka snov v delni sen, to se pravi, postane počasnejši, kar pomeni — prehod razuma v snov. V odvisnosti od globine spanja prehaja razum v ogenj, v zrak, v vodo in v zemljo. Iz teh štirih elementov nastane vidni svet. Stvar je začasno zgoščenje razuma. Stvar je jedro sfere zgoščajočega se razuma, kakor okrogla strela, v kateri se zbira viharji vzhod.

V kristalu se nahaja razum v popolnem miru. V zvezdnem prostanstvu je razum — v absolutnem gibanju. Človek je most med tem dvojnem stanjem razuma. Skozi človeka teče potok razuma v vidni svet. Človeške noge zrasto iz kristala, njegov život je — solnce, njegove oči — zvezde, njegova glava — čaša z robovi, ki se razprostirajo v vsemirje.

— Berlin, 5. maja. (Izv.) Volitve so se včeraj izvršile v redu in miru. Nikjer ni bilo nikakega incidenta, ki bi imel dalekosežne posledice. V Berlinu in po drugih glavnih mestih je bila udeležba 80 do 85%, po deželi manjša do 75%. Kljub temu, da se je za poslanski mandat zavzemalo 4514 kandidatov različnih strank, so bile volitve zelo mirne in agitacija se je gibal v zakonitih mejah. Splošni rezultat teh volitev je ta, da je nemški nacionalni element zmagoval na celi črti, kar bo vplivalo na nadaljni razvoj zunanje politike Nemčije, in da so socialistične stranke pri teh volitvah odnesle zelo slabe uspehe. Podrobni rezultati še danes niso znani.

— Berlin, 5. maja. (Izv.) Do danes ob 2. jutraj znani rezultati se morejo v splošnem tako reasumirati, da so nemški nacionalisti pri volitvah vse druge stranke daleč nadzorovali in premagali. Nemški nacionalisti so v nekaterih volilnih okrožjih dobili več glasov kakor socialni demokrati in komunisti skupaj. Pozicije je ohranila tudi nemška ljudska stranka. Zelo razočarane je presenetil tudi uspeh demokratov. Po sedanjih pregledih so komunisti in druge socialistične stranke doživeli po nekod znan poraz in so nazadovale. Male stranke so povsem izginile in niso nikjer prodirle s svojimi kandidati.

Značilno je dalje, da takozvani Hitlerjevci t. j. nemško narodna socialistična stranka niso napredovali in da so celo na Bavarskem napram zadnjim deželnoobskornim volitvam nazadovale. Na so izgubili 25% glasov.

— Berlin, 5. maja. (Izv.) Včerajšnje državnozborske volitve so prinesle znatno nemškemu nacionalizmu. Ta stranka je postala po teh volitvah najmočnejša v državnem zboru. Izvoljen je glavni nosilec nemške nacionalne kandidatne liste admiral Tirpitz. Z znatno nemškonalistične stranke je započeta tudi usoda sedanega predsednika nemške republike Eberta. Nemški nacionalisti nastopijo takoj po volitvah proti predsedniku ter bodo zahtevali volitev novega predsednika. Za predsednika bodo kandidirali admiral Tirpitz. V državnem zboru sklenejo nemški nacionalisti koalicio s katoliškim centrom in nemško ljudsko stranko. Socialisti bodo povsem potisnjeni iz vsake vlade.

— Berlin, 5. maja. (Izv.) Med izvoljenimi najednejšimi politiki je tudi znan minister dr. Stresemann.

KONCENTRACIJSKA VLADA

— Beograd, 5. maja. (Izv.) Iz opozicijskih krogov danes vedno bolj in bolj forsirajo sestavo koncentracijske vlade. Opozicijski žele med drugimi tudi, da bi taka koncentracijska vlada imela prevzeti volilni mandat. Radikalni v tako vlado ne verujejo. Iz drugih krogov opozicije pa zopet prihaja kombinacija o koncentracijski volilni vladi, ki naj bi jo sestavljali popolnoma nevtralni politiki izven parlamenta.

RADIČEVCI NE BODO POZVANI NA DVOR.

— Beograd, 5. maja. (Izv.) Vprašanje avdijske Radicevih poslancev je stopilo danes v ozadje. Več ali manj je gotovo, da radičevci ne bodo pozvani v avdienco, ker se branijo javiti pri dvornem maršalatu.

MUSSOLINIJEVO POTOVANJE V SICILIJO.

— Rim, 5. maja. (Izv.) Včeraj ob 15. je ministrski predsednik Mussolini odpotoval v spremstvu ministra mornarice Thaon di Revela na Sicilijo. Mussolini potuje na kradanah Dante Aligheri, kateremu sledi deset topevkov in križark. Mussolini obišče Paterno in nato Sirakuzo, kjer bo prisotnost klasičnim grškim igram v tamošnjem antičnem gledališču. Igrati bodo Sofokla in Eschila. Dne 15. t. m. se Mussolini povrne nazaj v Rim. Takrat se sestane ministrski svet, ki bo začel sestavljati prestolni govor za otvoritev ruskega parlamenta dne 25. t. m.

SESTANEK MUSSOLINIJA Z BELGIJSKIMI MINISTRI.

— Rim, 5. maja. (Izv.) Po svojem povratku iz Sicilije se sestane ministrski predsednik Mussolini v Milanu z belgijskim ministrskim predsednikom Theunisom in zunanjskim ministrom Hymansom, da se doseže spoznanje nastop Italije in drugih zavezniških držav v reparacijskem problemu. Po sestanku in po končani otvoritvi parlamenta bo Mussolini kraljevo dvočlovno spremljal na pot v Madrid.

ZRAKOPLOVNA NESREČA.

— London, 4. maja. (Izv.) Pri Duxfordu, blizu Cambridgea sta trčila dva zrakoplova. Aviatik Martin je bil na moči mrtav. Zrakoplova sta se popolnoma razbila. Slučajno, na prav čudoviti način je bil eden od zrakoplova popolnoma nepoškodovan.

KONEC TIPOGRAFSKE STAVKE V BUDAPEŠTU.

— Budapešta, 4. maja. (Izv.) Med tipografsko stavko je stavka do konca. Stavka se je končala, ker sta se stranki dogovorili. Stavka je bila zelo uspešna, saj sta se stranki dogovorili, da se bodo v prihodnosti izogibali takim nesrečam.

Bešimo sokniski Tabo!

Vesti iz Italije.

Mussolini odpotoval v Sicilijo.

— 1. maj na ruskem poslaništvu. Narasčanje fašizma. — Proslava sedme stoletnice vseučilišča v Neaplju. — Zborovanje mednarodnega zavoda za poljedelstvo.

— Rim, 4. maja. Predsednik Mussolini je odpotoval v Sicilijo. Potovanje bo trajalo do 14. tm. Mussolinija spremlja mornarski minister Thaon di Revel in senator Contarini.

— Rim, 4. maja. Listi poročajo, da se je na ruskem poslaništvu slovesno praznoval prvi maj. Udeležila sta se te proslave tudi italijanska komunistična poslanca Graziadei in Bombacci ter še mnogo drugih volilnih komunistov. Mussolini je sporočil ruskemu poslaništvu, da se ima držati svojih obveznosti in se ne vtičati v italijanske politične boje.

— Rim, 4. maja. Fašizem napreduje. Upravni tajnik fašistovske stranke Marinelli je bil včeraj pri Mussoliniju ter mu med drugim poročal, da je vpisanih doslej v fašistovsko stranko 503.930 članov. Mussolini sodi, da naraste število nad en milijon.

— Neapelj, 4. maja. Včeraj se je pričela ob navzočnosti kralja svečana proslava sedme stoletnice neapeljskega vseučilišča. Slavnostni govor je imel minister Gentile. Prečitani so bili pozdravi inozemskih zastopnikov med njimi tudi zastopnika Ju. goslarje.

Vseučilišče v Neaplju je ustanovil leta 1224. cesar Friderik II. Vseučilišče ima štiri fakultete poleg visoke šole za notarjate in farmaceutiko. Mineraloški in zoološki muzej je sijajen, izborna je astronomsko in meteorološko opazovalnica v Capodimonte. Knjižnica šteje 200.000 knjig.

Kralju je bila izročena doktorska diploma »ad honorem«. Kralj se je po slavnosti takoj vrnil v Rim.

— Rim 4. maja. Predvčeršnjim se je pričelo zborovanje Mednarodnega zavoda za poljedelstvo. Navzoč je bil tudi kralj. Na zborovanju se razpravljajo razna poljedelska vprašanja tehnične in gospodarske značaja. ongres je pozdravil s posebnim pismom tudi predsednik Zedinjenih držav.

Julijska Krajina.

— Pevsko in glasbeno društvo v Gorici ima na vporedu svojega bližnjega koncerta večje delo društvenega vodje E. K. mela na tekst J. Samca »Psalm na višini«. Delo je pisano za zbor, tenor solo in orkester.

— Vse slovenske cerkvene pobožnosti v tržaških cerkvah, kolikor jih je sploh še ostalo, bodo odpravljene v najkrajšem času. Fašisti delujejo na to s svojo svojo silo in ker imajo vso moč v rokah, dosežejo svoj cilj s lahkoto. Tako bodo tržaški Slovenci vrženi iz cerkve, v njej bo prostora le za ljudi italijanskega čustvovanja in mišljenja!

— Štirje fašisti na zatožni klopi. Pred porotico v Trstu se vrli razprava proti štirim fašistom Peter in Dominik Gonja, Viktor Krmac in Fran Bradaš, ki so pri Piranu v Istri napadli Slovence ter streljali na nje in jih pretepali s gorjastimi. Obtoženi so zločina umora telesnih poškodb in nedovo. ljene nožnje orožja. Razprava se konča danes. V Trstu vlada živo zanimanje za razsodbo.

— Nov fašistovski dnevnik prične v kratkem izhajati v Trstu. Veljal bo za vse tri Benečije. Imenoval se bo »Il Vaglio« (vrečko!). Potemtakem »Il Popolo di Trieste« preneha izhajati.

— V škocijansko jamo na Krasu so vpriporili tržaški Italijani v nedeljo 4. tm. velik naval. Jama je bila od 10. do 16. ure razsvetljena. Vozili so avtomobili, na dr. železnici je bila vožnja do Divače znizana za 20%. Italijansko planinsko društvo dela z vso silo na to, da bi Italijani obiskovali v kar največjem številu jame in planine v Julijski Krajini, vrše istočasno Italijanci »drugorodnega« prebivalstva.

— V Materiji v Istri je priredilo »Prostovoljno gasilno društvo« veselico, ki je uspešno zelo lepo v vsakem oziru. Igrali so Finžgarjevo »Razvalino življenja«. Pevske točke je opravilo pevsko društvo iz Vrhnole. Sviralo je tamburaško društvo iz Kozine. Pri prireditvi se je pogrešalo nekaj veljakov, ki bi ne bili smeli izostati.

Politične vesti.

— HRSS in Bunjevci. Vodstvo HRSS je te dni obvestilo vojnodske Bunjevce, da HRSS ne kandidira v okrožjih, v katerih ostavijo Bunjevci ali Šokci lastne kandidate.

— Velike nacionalne manifestacije v Štupi. 3 in 4. maja so se vršile v Štupi velike nacionalne manifestacije. Udeleženci so bili bolgarski komitashi, katerih so se udeležili na tisoče broječi četniški oddelki Udruga, iz bližnje in daljne okolice Štupa. Pri slavnosti je sodelovalo skupno prebivalstvo. Manifestacije so znatno pojačale nacionalno mišljenje med tamošnjim prebivalstvom.

— Kraljeva organizacija JDS VII. vabi somišljenike, da se udeležijo naslednjega sestanka, ki se vrši v sredo ob 8. uri zvečer v gostini »na gošče«. Na dnevnom redu je razgovor o sedanjih oblikah volitvah v VII.

— Poboljšanje položaja vseh Slovencev. Pod tem naslovom je izšel v št. 1. »Slovenski narod« članek, ki govori o pobolšanju položaja Slovencev. Članek govori o pobolšanju položaja Slovencev, ki so bili v preteklih letih v slabem položaju. Članek govori o pobolšanju položaja Slovencev, ki so bili v preteklih letih v slabem položaju.

— Naša in Vojska. Našavost obsega. Mnogi so morali v težkih dneh brezposelnosti razprodati svojo lastnino, da si ohranijo življenje. Vlada v Beogradu in celo Slovenci sami so se zelo malo brigali za te nesrečnike. Ko so westfalski rudarji hoteli v domovino, so rudarji v Sloveniji protestirali proti temu! V zadnjem času pa je položaj slovenskih rudarjev v Porurju znatno poboljšal. Mnogi so se znova zaposlili z dnevnim mezdjo 1 do poldruga dolara. Sedaj obstaja celo nada, da se zaposlijo vsi slovenski rudarji v Porurju, ker je šestorica tamošnjih nemških odjemnikov podaljšala pogodbo z Micum (Mission interalliee de controle des usines et des mines). Na ta način je rešeno vprašanje slovenskega delavstva v Porurju in na Westfalskem. Kruh je zopet dala tujina, ko ga je odrekla beogradska vlada in »sebična čeljad iz Ljubljane«. — Tudi znak razpoloženja Hrvatov do Slovencev, odnosno prispevek v bratskemu sporazumu, ki ga pripravljata Radić in Korošec!

— Dva Angleža v Beogradu. V Beograd sta priselila g. Metran, član komiteja labour-party za zunanje posle in g. Scott, urednik Manchester Guardian. Oba potujeta po Evropi v svrhu proučevanja splošnega političnega položaja v Evropi. V to svrhu sta prišla tudi v Beograd. V razgovoru z novinarji sta se zlasti zanimala za Radića.

— Prepeluh proti Radiću. Z Dunaja nam poročajo: Nedavno tega se je mudil na Dunaju Albin Prepeluh, urednik ljubljanskega »Avtonomista«. Posetil je Stepana Radića v njegovem hotelu »Zum Auge Gottes«. Imel je z Radićem dolg razgovor. Po »avdijski« se ni baš laskavo izrazil o Radiću. Rekel je, da je od njega več pričakoval. Kolikor je bilo sklepiti iz Prepeluhovih izjav, se je razgovor z Radićem tikel denarne subvencije, ki bi jo naj Radić naklonil »Prepeluhovi organizaciji« in njegovemu glasilu »Avtonomistu«. Radić

je sicer obljubil podporo, ni pa izročil Prepeluhu niti »prebrižane pare«, kar je naravno g. Prepeluha silno razočaralo in ozlovolilo. — Albin Prepeluh pada od stopnje do stopnje! Prvotni idealni sodrnik dr. Antona Dermote, realist, kasneje socialist, potem klerikalci in sedaj hlapec Stepana Radića, od katerega podpora si skuša ustvariti svojo republikansko organizacijo! Zdi se nam, da ga zadene ista usoda, kakor njegovega republikanskega predhodnika na Stajerskem.

— Ljuba Jovanović je umaknil svojo demisijo. Beogradske »Vreme« priobčuje razgovor s predsednikom narodne skupščine Ljubom Jovanovićem o vseh, ki so krožile po listih, da je podal demisijo. Ljuba Jovanović je izjavil: »Svoječasno sem res podal ostavko na svoj položaj, toda umaknil sem jo takoj, čim je podala ostavko vlada. Smatral sem namreč za nedopustno, da bi narodna skupščina v času vladine demisije ne imela svojega predsednika in s tem še poostila parlamentarno krizo.«

— »Slovenec« v pravi barvi. Beogradska »Samouprava« piše: »Ogromen in nepričakovan naš uspeh v Bjelini in triumfalen sprejem, ki ga je srbski kmet v Bosni priredil g. Pašiću, nikakor ne da miru policim in obkvalcem od Soče do Beograda... Korošec »Slovenec« (št. 100) kipi od besa. Oni takozvani katoliki, ki se zvijajo v prahu v Beogradu pred vsakim inšpektorjem v ministrstvu, so silno bojevit v svojih časopisih. Ne gre tu za Vrečka in Žebota, ne gre tu za famozno rogovilenje »Slovenskega gospodarja«, vse te je prekosil glavni organ »Slovenec«, ki se ni sramoval napisati, da g. Pašić ni Srb, marveč da se pretaka po njegovih žilah cinarska in židovska kri... Vse to je napisano z znanjem in odobevanjem prečastitega spovednika gospe Zite Habsburške. E, pa dobro, pobriga se, da se na to Koroščevo delo ne pozabi. Pride še čas zato...!

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Ponedeljek, 5. maja: »Dom«. Red A. Torek, 6. maja: »Zaprto«. Sreda, 7. maja: »Ana Karenina«. Red B. Četrtek, 8. maja: »Cezar in Kleopatra«. D. Petek, 9. maja: »Zaprto«. (Generalna vaja.) Sobota, 10. maja: »Izgubljene duše«. Premijera. Izven. Nedelja, 11. maja: »Izgubljene duše«. Izven. Ponedeljek, 12. maja: »Dom«. Red C.

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Ponedeljek, 5. maja: »Zaprto«. Torek, 6. maja: »Poljub«. Red C. Sreda, 7. maja: »Carjeva nevesta«. Red F. Četrtek, 8. maja: »Fausta«. Gostuje gospod Roman Lubinecki. Red E. Petek, 9. maja: »Zaprto«. Sobota, 10. maja: »Madame Butterfly«. Gostuje gosp. Roman Lubinecki. Red B. Nedelja, 11. maja: »Gorenjski slavček«. Ljudska predstava. Izven. Ponedeljek, 12. maja: »Carjeva nevesta«. Red D.

— Abonete Narodnega gledališča v Ljubljani opozarjamo na spremembo abonmajev pri opernih predstavah. Pri včerajšnji objavi vrstni red predstav abonmajev ni bil pravilno označen in prosimo p. n. abonente, da vzamejo na znanje danes objavljen razporeditev.

— Hudožestveniki v Ljubljani. Gozovanje Hudožestvenikov v našem Narodnem gledališču vlada vseobče zanimanje. Že včeraj, takoj prvi dan predprijave, je bilo veliko povpraševanje po vstopnicah. V prihodnjih dneh bomo pridobili vsebinsko posameznih del, ki jih vpriparjajo slavni umetniki. Kjerkoli so sedaj se Hudožestveniki gostovali v naši državi, povsod so bile vse predstave razprodane in se je moralo gozovanje podaljšati. Vselej točno začrtanega potovalnega reda je vsako podaljšanje gozovanja v Ljubljani izključeno. Zato opozarjamo vse ljubitelje dramske umetnosti, posebno pa se vse občudovalce Hudožestvenikov, da se vrše samo tri gostovanja, in sicer 13. in 15. maja.

— Dnes, v torek, se vpripori v opernem gledališču zanjkrat v tej sezoni Smetanova opera »Poljub« in to v isti zasedbi, kakor pri vseh dosedanjih predstavah. Prijatelje Smetanove glasbe opozarjamo na to, ker gre potem za nekaj časa ta opera s repertoarja.

— Hudožestveniki v Ljubljani. Po ravnokar dospele vesti se vrši gostovanje Hudožestvenikov z en dan kasneje, tako da bodo predstave v sredo dne 14. četrtek 15. in petek 16. majnika. Skupina Hudožestvenikov šteje 24 oseb. Na čelu stoji vrhunska grupa znamenitih umetnikov Germanova, predstavniške grupe pa je g. Sarov. Ostali člani so: sloveči g. Maslitič, g. Krasno, g. Pavlov, g. Grečev, g. Komisarov, g. Sarov, g. Kitičnik, g. Arh.

angelski ga. Škrjadin, g. Vyrubov. Dalje g. Vasiljev, ga. Sekučič, g. Andrejev, ga. Holostova, gna. Bahareva in Vlasova, g. Zerkici, g. Bogdanov, gna. Levickaja, gna. Dnjeprava, gna. Tokarskaja in g. Cicijanov. Predprodaja vstopnic za ta gostovanja se že vrši pri dnevni blagajni v opernem gledališču. Pri zunanjih naročilih naj se pridene tudi denar za vstopnice.

— Komedija »Lokalna železnica« na Šentjakobskem gled. odru. V četrtek dne 8. maja se bo vršila premijera izborne komedije »Lokalna železnica«. Avtor slika v tem delu razmere v podeželskih mestih, kakršne so vladale še za časa avstrijskega režima, ko ljudje niso vedeli drugega, kakor klopčati pred vlado in zatrevati lojalnost. Kdor se hoče zabavati, naj poseti predstavo. Pri predstavi sodelujeta šentjakobski orkester in šentjakobski pevski zbor. Vstopnice so v predprodaji v kavarni Zalaznik na Starom trgu.

— Šentjakobski gled. oder v Ljubljani. V četrtek dne 8. maja: »Lokalna železnica«. — Narodno gledališče v Mariboru. G. Danilo gostuje v torek dne 6. maja v narodnem gledališču v Mariboru v vlogi rhterja Zavrtnika in Finžgarjevem »Divjem lovcu«. — »Socialna misel« 4. številka prinaša Lj. Davidovičev članek o krizi v Beogradu, Fr. Cibej piše o dvestoletnici I. Kanta, P. Avg. Tominec o moralni indiferenci bogastva, Cosmopolita razpravlja o vselovanstvu, Ignatius pa poroča o stanju ljudskoizobraževalnega dela med Slovenci, anketa o versko-nravnstvenem prepovedu pa prinaša odgovore prof. Ozvalda in dr. Učiča.

— Misli bi, da je prav lahko, igrati nam domačo kmetjsko stvar. Dolga leta smo živeli pretežno o »Revičih Andrejčkih« in »Krvopriselnih«, in dilemantični odri naše domovine goje zlasti kmetjsko dramatik.

Toda vsi ti Anzengrubriji in njih slovenski posnemovalci niso pristni. So pač dostikrat nasprotno dobri dramati in spretni teatralisti. Njih komedije so pa vendarle prenarajeni po okusu mestnega clovka. Zlasti v svojem nežiranem kazanju in izražanju občutkov v lepih pesniških frazah, ki so kmetu tuje.

Morda so nemški Alpinci res taki; finnejši v oblikah. Naš kmet pa je trd. Mehkejši jedra je dostikrat po srca, vendar ne javka, ne nosi tega, kar čuti, na krožniku okoli. Celo fant in dekle sta si aerodna, ko si razlagata ljubezen. Raje se razumevata z očmi, z objemom in poljubom, nego s stidnimi besedami. To se izjema in se pojavlja še skoro podzavestno, kadar si občudje že silakor drugače dočka dati se

znajo. Naš rod ni temperamenten in ni reprezentativen, če prav ne čuti ne manj, ne drugače, nego drugi Arjci.

Mladi duhovnik Janez Jalen, sam goreniški kmetijski sin, je zajeel kmetjsko snov, kakor mu jo je moglo nuditi resnično življenje in baje ožjih rojakov. Ni konstruiranega. Le stvari, ki se vsak dan dogajajo med našim ljudstvom. Ugledna kmetjska hiša, ki je dala preveč svojih otrok študirat; gospodinja, ki je premehka mati in kot ženska tudi ne more tako udariti ob mizo in obdržati dece in dom pod svojo močjo, kakor bi bil znal prerano umrli gospodar in oče.

Za vratom jim pa sedi varuh otrok. Tip kakor ga pozna vsa skoro vsaka vas, gotovo pa vsaka fara. Premožen gruntar, ki zna brezobzirno sebi kopičiti ob vsaki priliki; veljaven po svoji gospodarski moči, katera kmetu, realistu vselej in povsodi imponira. Obenem pa vendar osovražen in včasih celo zaničevan od vseh, ki se klanjajo njegovi moči in se je boje. Ena izmed običajnih dvih »prvih hiš« na vasi. Druga pa je Trata, dom vdove in njenih pet otrok. Poštena in dobra hiša, ljudem simpatična, tudi bogata. Toda prelaska v izdajanje denarja. Otroci, katerih študirajo kar štirje, stanejo preveč, so se privadili vlastilinskih pasij, niso razen neštudirane Tineta več pravi kmetje. Visokoošolec se celo zavestno čuti samo še gospoda. Dom jim je postal skoro letovišče, ker se lepo okrog kočira, na lov hodi in ob počitnicah prijetno lenobo pase. Celo mobilijar na Trati je polagoma postal polgospodski.

Varuh, ki se piše za Krčmarja, gleda to polskričevstvo po eni strani s kmetjsko zavistjo. Jezi ga, da igra ta hiša nekdo nobel vloga. Češ, ali so več, nego jaz. Imam vsaj ravnokotlo, pa garam in se ne baham tako neumno. Ni pisatelj tega sicer tega nikjer povedal. Toda čutimo iz vsega tudi to duševnost Krčmarjevo. Užaljenost, da postavlja Trata njegov dom z večjim bleškom pred javnostjo v senco. Zraven pa jasna zavest, da Trata tega v resnici ne zdrži. Če žene Krčmarja prav, da izkorišča položaj v svojo korist s posojili, ki se mu ne dajo vračati drugače, nego da zapade kos za kosom posestva v njegovo last, ga ženeza seveda predvsem pohlep in brezvestnost. Izračunal si je, kdaj pojde Trata končno na boben. Ako se to zgodi, ne bo vžival samo zadovoljstva, da si je na lahek način ogromno pomnožil svoje premoženje in moč, nego mu bo še v posebno uteho, da je do dna ponizal te polgriščake, ki so se sami sebi zdeli brez dvoma vse kaj boljše, nego je on, skopi, skromno običeni, a pametni kmet žuljavih rok. Kmetjska mentaliteta napram meščanski.

Iz tega bi lahko nastala vsakdanja kmetjska tragedija, kakor jih je zapisanih vse polno v aktih naših civilnih sodišč. Toda Jalen se ni dal zapeleti v tako trivialnost; sploh mu ni bil preteči polom predmet, nego le sredstvo. Igro sicer naziva dramo. Preveča pa jo plemeniti optimizem, ki vodi k zadovoljivemu koncu. »Trata« se dviga na svojo staro postojanko in bo postala še močnejša, ker se je njen rod zavedel, da imata biti on in dom eno bitje z eno častjo. V medsebojni ljubezni začne mladi zarod tekmoovati za svoj dom z orožjem delavnih rok.

Dalje prihodnjič.

★ ★ ★

PROTI PRESELTITVI DRAME V OPERNO POSLOPJE.

Režiserski kolegij je poslal upravi Narodnega gledališča ta-le protest:

Režiserski kolegij drame doznava za zahtevo ministrstva prosvete, da se mora v prihodnji sezoni izvršiti fuzija opere z dramo, to je: preseliti dramo iz lastne hiše v operno.

Proti temu nameravanemu koraku moramo že danes najodločnejše protestirati in navajamo sledeča fakta, ki protest opravičujejo:

1. Slov. drama je zadobila možnost razvoja šele s tistim dnem, ko se je preselila v lastno poslopje. V tem poslopju je drama pričela svoj razvoj, ki ji je bil onemogočen desetletja, in to baš iz vzroka, ker je bila prisiljena deliti čas in kraj z opero, in je vedno in vselej ostala, sicer ne opravičeno in nenaturno na drugem mestu.

Umetniški nivo drame in s tem celokupno slov. dramska umetnost raste in pada s svobodnim gibanjem v lastnem domu.

2. Vzroki, ki vodijo merodajne faktorje k temu početju, nikakor ne odgovarjajo dejanskemu položaju denarnega vprašanja. Drama, oziroma njen poset raste od sezone do sezone in to je dokaz, da institut ni samo proforma, temveč da je danes potrebna in sicer njuna in dragocena. Amputacija te umetniške ustanove bi bila torej kulturni greh.

Dramsko gledališče dokazuje v svoji petletni zgodovini, odkar deluje v lastni hiši, svojo umetniško in pa tudi svoj gospodarski razvoj. Drama kršje potom svojega dela svoje denarne potrebe in rabi v dosegu ravnovesja le nezaten del državne subvencije.

Ker torej drama kot zavod in podjetje ne tira Narodnega gledališča (opera in drama) v denarne neprilike, ne vi-

Pravo

Schichtovo milo z znamko „Jelen“

Schicht

Pravo milo z znamko „Jelen“

dimo prav nobenega vzroka, ki naj bi opravičil njeno umetniško upropačenje. Povdarjamo še enkrat, da je stalo ogromno truda bodisi članstva, bodisi uprave in bodisi publike, da je zavod začel pravilno dihati in dosegel do dostojno in vsega razvoja sposobno višino. Slovenski ansambl opravlja svoje delo z veseljem in ne želi drugega, da mu ostane v nadalje ista možnost razvoja in da so njegove naloge odgovarjajoče razvoju vedno večje in lepše.

Prosimo: drama naj ostane tam, kjer ji je dana možnost nadaljnega razvoja, ne pa jo pregnati iz lastne hiše. Merodajnim činiteljem naj bo jasna zavest, da bi ta akcija, res izvršena, zasekala v telo kulture slovenskega naroda globoko rano — in opozarjamo že da nes, da je odgovornost takega početja velika in — da jo je po našem prepričanju zagovarjati nemogoče.

Glasbeni vestnik.

— Prvi zbor »Glasbene Matice«. — Danes ob 20. skupna vaja za mešani zbor v Filharmonični dvorani. Vsi in točno!

Sokolstvo.

— Mladinski odsek Sokola L. v Ljubljani priredi v nedeljo 11. maja ob pol treh popoldne v dvorani Uniona »Mladinsko popoldne« s telovadbo, godbo, petjem in deklaracijami. Sodelujejo: društveni orkester, moški in ženski naraščaj ter moška in ženska deca. K tej priložnosti vabimo bratsko članstvo in Sokolstvo naklonjene družine prav sileno. — Zdravo!

Turistika in sport.

— Beograd, 4. maja. (Izv.) Današnja tekma madžarskega PTC: Jugoslavija 2:1. — Zagreb, 4. maja. (Izv.) Gradjanski: Reka 0:3. — Reka, 4. aprila. (Izv.) Zagrebška Concordia: Orient 1:2.

INOZEMSKA NOGOMETNE TEKME. — Budimpešta, 4. maja (Izv.) Reprezentantna tekma Avstrija: Madžarska 2:2. Nad 45.000 gledalcev. — Dunaj, 4. maja. (Izv.) Dunaj: Berlin 3:1. Gledalcev 35.000. — Praga, 4. maja. Dunajska Hakoah: Slavija 2:1.

SLOVAN (Dunaj): ILIRIJA. Prvi dan 4:3 (0:1).

Včeraj in v soboto je gostoval v Ljubljani glasoviti dunajski Slovan, ki je eden najboljših prvotvornih klubov na Dunaju ter se nahaja v prvenstveni tabeli na četrtem ali petem mestu. Dunajski Čehi so res pokazali prvotvornost igre in sta bili obe točki, ki so nam jih gosti predvedli, prav idealni ter je prišla publika na svoj račun. Slovan je nastopil v soboto v sledeči postavi: Hloušek-Pojar, Blizenec-Pojar II, Baar, Popok-Sowka, Listopad, Hanel, Plaček-Ek.

Ilirija: Miklavčič-Dolinar, Beltram-Hus, Gaber in Lado Zupančič-Zupančič Janec, Oman, Zupančič Milan, Pammer, Vidmajer. Igra v soboto je bila na višku. Gostje so pokazali tipično dunajsko nizko igro po fleh, podajanje žoge je bilo naravnost vzorno; v stopanju in v igri z glavo so pa briljirali. Skratka moštvo je igralo tehnčno in homogeno. Tudi pred golom je bil Slovan skrajno opasen. Igra notranjega tria se je odlikovala po lepi kombinaciji, obe krili pa sta bili izredno hitri. Najnevarnejši v napadu je bil poleg Hanela Listopad v desni zvezi, ki je znal plasirati neubranljive strele v mrežo. V krilski vrsti je igral Baar na sredini. V obrambi se je posebno izražal fizično močni Polar L, ki lepo in čisto odbija vse napade ter se odlikuje z dolgimi osvobodilnimi streli. Vratar Hloušek je pokazal svojo veliko formo v neštevitih kritičnih situacijah.

Ilirija nas je v soboto popolnoma zadovoljila. Predvsem njena napadalna vrsta, kakor smotrna kombinacijska igra je bila zelo lepa in je naravno morala voditi do uspeha. Nova postava tria se je obnesla. Izražalo se je uveljavil Milan kot srednji napadalec, ki je razdeljeval žogo precizno in dobro usmerjeno. Oman je bil izvršni posebej v prvem polčasu, kjer je zastrejal par lepih šans. Vidmajer se je povzpeli zopet na svojo staro višino. Spočetka mu sicer ni šlo, kasneje pa je bil popolnoma na mestu. Njegov centri so bili krasni in tretji gol je plod krasne bombe s krila, poslano od Milana v mrežo. Dobar je bil tudi Zupančič na desnem krilu, Pammer pa je dal spretno direktivno napadu. V krilski vrsti sta bila izredno marljiva Gaber in Lado, Hus se ni bil na višku. Obramba je imela nekaj šibkih momentov, zadovoljeval je bil Beltram, do čim Dolinar zadnje čase zelo nazaduje. Miklavčič je bil dober. Tekma, ki se je vršila v ostrem vendar fair tempu, je bila naravnost klasika. Igra je bila skozi celotno napad. Pred obema goloma so nastali večkrat kočljivi momenti. Vodstvo je dosegla Ilirija v 43. minuti po Ladotu, ki je iz dallestve 20 metrov plasiral oster strel neubranljivo v desni kot mreže. V prvem polčasu je vodila Ilirija z 1:0. Gostje tenežijo že v prvi minuti drugega polčasa po Plačnu in v četrtni minuti že doseže Slovan po Hanelu vodstvo. Ilirija ne popušta. Par minut kasneje preteče Pammer vratarja ter pošlje v prazno mrežo. In zopet sledi naval gostov. Desno krilo idealno centrira in Plaček zabije z glavo. Gol je bil najlepši dneva. Slovan prikaša čimdalje bolj in Listopad svrša na 4:2. No, Ilirija nagne vse sile. Vidmajer z leve plasira bombo tik pred gol, katero Milan neubranljivo zabije. S tem je bil postavljen končni rezultat.

Da pa je bila igra tako na višini, je nemala zasluga sodnika g. Wagnerja. Bil je sodnik, kot ga se nismo videli v Ljubljani. Imel je zelo visoko stopnjo usposobljenosti in je bil zelo nepristranski.

napravil ni ene pogrške. Ugoden vtič napravila zlasti dejstvo, da malo življa. — Pred tekmo je Ilirija poklonila Janecu Zupančiču, ki je odigral stoto igro za svoj klub, lepo palico s srebrnim ročajem. Tekmi sta prisostvovala tudi veliki župan dr. Šporn in konzul dr. Beneš.

SLOVAN: ILIRIJA 3:1 (1:1).

Zal, da je ljubljancem včeraj prigravit Jupiter Pluvius ob izreden užitek. Kljub temu se je nabralo na igrišču Ilirije okoli 500 gledalcev, ki so prisostvovali interesantnemu boju dveh skoraj si enakih nasprotnikov. V včerajšnji tekmi je Slovan nastopil in isti postavi z izmenom levega krila, mesto katerega je igral Barbak. Tudi včerajšnja igra je zadovoljila. Hudi naliv je sicer onemogočil reelni njen potek, vendar je bila tudi včeraj ostra in zanimiva. V splošnem je bila Ilirija nekoliko šibkejša in so gostje v prvem polčasu precej prevladovali. Slovan je pokazal vse svoje tehnične vrline in je zmago popolnoma zaslužil. Odlikovala se je zlasti napadalna vrsta, v kateri je bil najboljši Hanel na sredini. Krilska vrsta je bila na višini, istotako obramba. Vratar ni imel toliko dela kot prvi dan. Pri Iliriji je včeraj odpovedal napad. Dočim sta krila Vidmajer, Zupančič popolnoma zadovoljevali, je igral trio precej raztrgano. Šibek je bil zlasti Oman. V krilski vrsti je bil nesiguren Hus, v obrambi Dolinar. Ostalo moštvo z Miklavčičem na čelu je bilo dobro. Vodstvo igre so dosegli Ilirijani po Vidmajerjem solo predoru in sicer že v 10. minuti. Gostje so izenačili tik pred koncem prvega polčasa po Hanelu. V drugem polčasu je nastal iz kornerja proti Iliriji drugi gol za goste. Tretji gol je padel vsled roke Dolinarja po enajstmetrovki. S tem je bil dosežen tudi končni rezultat. Da pa ni bil rezultat večji, je zasluga golmana Miklavčiča, ki je bil v izvršni kondiciji. Ubrani je več ostrih šotov ter na uprav riskanten način posnel večkrat žogo izpod nog nasprotnika. Tekmo je sodil g. Vodišek. Sicer ni dosegel g. Wagnerja, sodil pa je razmeroma dobro. Ob tekmi, ki sta bili prava propaganda za sport, sta zapustili globok dojem. Za Ilirijo sta častna izida vsekakor zadovoljiva in je opaziti v splošnem, da naš nogomet napreduje.

— Prvenstvena tekma Slovan: Ilirija 3:1. — Lask: Slovan rezerva 5:1.

Jubilej pevskega društva „Slavec“.

»Slavec« koncert v »Unionu«. Proslava »Slavčev« 40 letnice je otvorila v soboto svečanost koncert, na katerem sta sodelovala tudi solista g. Lovšetova in g. Betetto ter godba dravske divizije pod vodstvom kapelnika dr. Čerina. Ljubljana je dokazala, da zna ceniti velike ljubljanske zasluge za prosveto in pospejevanje glasbene umetnosti. Obilno število udeležencev je pričalo, da si je »Slavec« pridobil s svojim neumornim delom splošno priljubljenost. Nastopilo je okrog 90 pevcev, ki so rekli do kaj težko nalogo nad vse častno. Zboru se je poznalo naporno in temeljito vžebanje. »Slavec« se je zadnje čase znatno izpopolnil s novimi, mladimi silami, kar se je poznalo tudi na sobotnem koncertu. Izvajal je poleg zborovskih točk, petih z zanosom in polno sigurnostjo. Premierno »Solčno« pesem sv. Frančiška in »Jugoslovensko himno«. Harmonični in umetniški dovršeno petje solo točke g. Lovšetove in g. Betetto so dale tem delu sporeda posebno fino obliko. Godba dravske divizije je igrala uverturo k Smetanovi »Libuši« in Čajkovskega »Slovensko ko račnico«. »Slavec« in njegovi sodelniki so šli za vsa izvajanja obilo zaslužene pohvale. »Zveza slov. pevskih zborov« je poklonila ljubljani velik laborov v eni z n. rodno trobojico. Predsednik zagrebške »Slobode«, Wagner je čestital »Slavcu« v imenu svojega društva. Splošno velja tudi o sobotnem koncertu, da zavzema »Slavec« med jugoslovenskimi pevskimi društvi eno najodličnejših mest. Iskrene čestitke zdravljemo s željo, naj gre ljubljani po začetni poti neumorno naprej.

Slavnostni občni zbor.

V veliki dvorani Narodnega doma je včeraj 4. tm. ob 10. dopoldne bil slavnostni občni zbor pevskega društva »Slavec« povodom njegove 40letnice. Slavnost je bila skromna, a tem primernejša, ker se je združila s otvoritvijo razstave, na kateri je »Slavec« pokazal vse svoje kulturno delovanje od leta 1884. do danes.

Predsednik g. Dražil je otvoril zborovanje, omenjaljo, kako je »Slavec« bil vedno zavzet za slovensko pesem in po zdravljajoč razne sastopnike kulturnih, političnih in vojaških korporacij. Posrednil je med drugimi: velikega župana dr. Teodorja Šporna, komandanta dravske divizije generala Stojanovića, zastopnike mestne občine mag. ravateljja dr. M. Zarnika, zastopnika Hrvatskega Saveza pevskih društev in predsednika bratskega društva »Sloboda« (Wagnerja), generalnega konzula Češkoslovaške republike dr. Otokarja Beneša in zastopnike ljubljanskih pevskih društev, predvsem Glasbeni Matice dr. Ravateljja, Skalarja, dalje ravateljja Mateja Hubada, Prelovca, dr. Šviglja in druge. Predsednik se je nadalje v toplih besedah spominjal bratskega sodelovanja s hrvatskim pevskim društvom »Sloboda«, s katero je »Slavec« vedno skupno nastopal in gojil skoraj 40 let najkrajše brat, slika stika.

Ravatelj Jug je v imenu Zveze kulturnih društev najtopleje pozdravil slavnostni zbor, čestitajoč »Slavcu« na njegovem jubileju. Šeleč mu obenem najlepši napredek.

Dr. Fran Windischer je kot predsednik trgovskega društva »Merkur« izrekal slavljeno prisrčno čestitko v imenu organiziranega slovenskega trgovanja. Omenjaljo amater slovenskega trgovanja in

gaicasje je ugotovil, da je začela stanovala organizacija našega slovenskega trgovanja v trgovskem pevskem društvu »Merkur«. Tako je lepa slovenska pesem združevala delovala tudi v stanovalski trgovski organizaciji. Pevsko društvo »Slavec« je sanelo svoje prebno delo tudi med slovenski trgovski in obrtniški podmladek celo desetletje popreje nego je pričelo delo za sistematično organizacijo trgovine in obrti v Sloveniji. »Slavec« je začel vzbujati narod prav v tistih slojih, ki so bili najbolj oddaljeni od tujega svetla. Dr. Windischer je zaključil svoj govor s iskreno željo: »Nadaljujte, vrli pevec našli, v svetobli, kar ste pričeli v ljubljani do svojega naroda«.

Predsednik Dražil, ki je bil tudi med ustanovnimi člani pevskega društva »Slavec« je nato v lepih besedah očrtal zgodovino društva od leta 1884. dalje. Očrtal je tedanje politično razpoloženje v Ljubljani, ko je še vladal Nemec in ko si je slovenska misel priborila veljavo v občinskem svetu. Opisoval je dalje vztrajno društveno delovanje na polju gojitve slovenske pesmi. »Slavec« je prirejal razne važne izlete, v Volosko, Sinek, Zagreb in na Češko, kjer je bil posebno bratsko ljubljano sprejet v Pragi, Kolnu in Taboru. Spominjal se je tudi bratskega sodelovanja z zagrebškim pevskim društvom »Sloboda«, s katero vežejo »Slavec« najprije, neštiki stiki. Izlet k severnim češkim bratom je bil za društvo najlepši dosežek. Predsednik se je spominjal vseh podpornikov in ustanoviteljev, tako Marije Murlikove, »baronice Winklerjeve, dr. Franje Tavčarjeve, Simona Gregorića, Ant. Foersterja in vladike Strossa, mayerja. Društvo je imelo ves čas svojega obstoja nad 300 večjih ali manjših nastopov.

Predstana so bila za tem razna posredstva poročila, tako pozdrav JSS, Glasbene Matice, Maribor, Križovskega iz Prage, Lire v Kamniku, skladatelja Rista Savina, Slovenskega pevškega društva v Ljubljani, Sokola Ljubljana, Češkoslovaške Obel v Ljubljani, vinohradskoga »Hlahola«, Praga, F. S. Vinohradja iz Zagreba, skladatelja Viktora Parme, Glasbene Matice v Ljubljani, odbora obeh šentpeterskih podružnic CMD v Ljubljani, Slovenske Matice, hrvatskega pevškega društva »Lisinski«, Zagreb, Sokolake župe Ljubljana I. Lipe v Litiji in Jugoslovenske gasilske zveze v Ljubljani.

Obzobje »Narodne tiskarne« je čestitalo »Slavcu« ter mu obenem vpsalo po. novno ustanovno v mesku 360 Din.

Predsednik Dražil se je na to spomnil zasluznih pevcev veterana, tako Mateja Oblaka, ki je že 36 let pri društvu. Razdeljena so bila na to odlikovanja — zlati oz. srebrni znaki in sicer temle društvenim članom: Ivanu Dražilu, Mateju Oblaku, Dragotinu Pucnu, Rudolfu Mikuliniću, Ivanu Veharju, Avg. Lebarju, Ivanu Bogataju, Ludviku Baragi, Ludviku Fratiču, Ivanu Zamlienu, Ivanu Hladniku, ML lanu Skremu, Jerneju Grošlju, Josipu Hubadu, Maksu Bogataju, Viktorju Bogataju in Borisu Rošu.

Po odlikovanju je v imenu Zveze slovenskih pevskih zborov čestital »Slavcu« dr. Švigelj, spominjajoč se na one težke politične dneve 1. 1883 in 1884. »Slavec« je imel velike zasluge za prebujo slovenske pesmi in s tem slovenske mišli. Spominjal se je časov 1. 1883, ko je še povsod vladala sama nemščina in je bilo le tu in tam videti kak slovenski napis. Želj društvu, da napreduje in da širi še dalje slovensko pesem ne samo v domovini, temveč tudi v širšem slovenskem svetu.

Predsednik zagrebške Slobode Wagner je čestital »Slavcu« kot bratalemu pevskemu društvu, spominjajoč se onih težkih časov, ko so Slovenci in Hrvatje ječali pod težkim jarmom: Slovenci pod avstrijskim in Hrvatje pod Kluenovim režimom. Naglašal je naloge pevskih društev, ki naj med nami kulturno delujejo in vsako politiko stavljajo na stran. Želj se za svoja izvajanja vzharno odobravanje.

V imenu pevkega društva Ljubljana je pozdravil slavnostni občni zbor predsednik in urednik »Slovenca« Fran Šmodelj. V imenu šentjakobskega gledališkega odbora je pozdravil zbor g. Pintar. Predsednik Dražil je ob 12. zaključil občni zbor s otvoritvijo lepe razstave, ki kaže društveni razvoj od prvih početkov do današnjih dni. Razstavljene so marsikatero kulturne zanimivosti. »Slavec« hrani v svojih arhivih zanimive rokopise naših prvih skladateljev in pesnikov.

Naknadno nam je poročajo, da so večni zborovanje »Slavca« pozdravili Janko Žirovnik, nadučitelj v Borovnici, stari in svesti somišljenik »Slavčev« Fran Šte. le in Kamnika, Pevskega Obel in Hlahol iz Prage.

Po desetih letih!

Vsem, ki so bili internirani in konfinirani!

Deset let bo kmalu minilo od dne, ko so korakali v senci bajonetov prvi izmed nas v avstrijske ječe in jeziške taborišča. Tem prvim so sledili drugi, in kmalu je ni bilo več temnice pod habsburškim žezlom, v kateri bi ne trpela jugoslovenska duša in jugoslovensko telo za našo pričakovano svobodo. Pomni nas ljubljanski Grad, pomni nas tabor smrti v Thalerhofu, pomni nas Lipnica in Heimbürg in Raschale pri Oberhollabrunnu, Mittergrabern, Sittendorf in Weyerburg in še toliko drugih mest nesrečnega imena. Vse te kaže stoji, v katerih je hotela Avstrija udušiti našo vero, pa ne pomni samo trpljenja, ki smo ga prebili. One svedočijo tudi o bratstvu, ki je vladalo med nami v tistih neskončnih dneh, o nadah, ki smo jih

vzajemno gojili, o spoznanjih, s katerimi smo bogatili drug drugega, in o zvestobi, ki nas veže do današnjega dne.

Bratje in sestre! Časi, ki smo jih preživeli v avstrijski nevolji, ostanejo do groba naš najgorenkejši a tudi naš najponosnejši spomin. Zato je prav, da jih obudimo v duhu in se sestanemo ob desetletnici svoje Kalvarije. Zberimo se, da proslavimo svoje tovarištvo in stvar, za katero smo trpeli, ter si povemo, da je nezmanjšano živa naša vera in da vroče gori naša ljubezen do Jugoslavije, kakor je gorela tiste dni; da ne klonemo, kakor nismo klonili takrat in ne bomo klonili nikoli.

Treba je, da dobi naše spominsko slavlje čim slovesnejši in pomembnejši značaj. Zato prosimo vse tovariše in tovarišice, naj nam čimprej javijo svoj sedanjí naslov in kraj svojega jeta

ništva. Konstituirati hočemo pripravljalni odbor. Naše nacionalne organizacije, predvsem Organizacija Jugoslovenskih Dobrovoljcev, Organizacija Jugoslovenskih Nacionalistov in Jugoslovenski Sokolski Savez pa prosimo že sedaj, da se bratski odzovejo našemu vabilu in nam pripomorejo dati našemu zboru popolni sijaj velike manifestacije za jugoslovensko idejo.

V Ljubljani, dne 4. maja 1924.

Dr. Vladimir Knaflič Vladimir Levstik, Rasto Pustoslemšek, dr. Ivan Lah.

Prijave in dopisi naj se blagovoljno poslati na naslov: Dr. Vladimir Knaflič, odvetnik, Ljubljana. — Kdor se je prijavil že Orjuni, se v sporazumu z njenim predsedstvom obvešča, da se bo njegova prijava odstopila pripravljalnemu odboru.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 5. maja 1924.

Jalov izgovor.

Klerikalci imajo poleg drugih specifičnih lastnosti še to navado, da se po vzorcu gotovih domačih živali takoj skrijejo pod mizo, čim jim stopiš na rep. Gonja prot Srbom je ena temeljnih točk klerikalnega programa, toda razmere so k sreči take, da mora biti klerikalizem pri tem skrajno previden. Če bi imel toliko poguma, da bi odkrito priznal to, kar propagira in širi med slovenskim ljudstvom pod figovim pesom skrb za njegovo blagostanje, bi bilo kmalu konec njegovih intrig proti srbskemu narodu, kajti med Slovenci je navzlic žalostnim političnim razmeram še dovolj jugoslovensko orijentiranih elementov, ki bi prisilili klerikalno protisrbsko lajno, da za vedno utihne. Ker pa predstavlja klerikalizem politično stranko, čije bistvo je v tem, da črpa svojo eksistenco možnost iz laži, hinvščine in farizejskega zavijanja, si pomaga tudi v gonji proti Srbom na ta način, da jo istoveti s skrbjo za slovensko ljudstvo in operira z argumenti, ki so na videz res verodostojni in za preprostega človeka sprejemljivi. Prave barve klerikalci seve ne pokažejo, kajti če bi sneli krinko in stopili pred javnost z odkritimi kartami, bi obsodili sami sebe na neizbežno politično smrt. Včasih se pa vendar zaletje in store nepremišljeni korak, ki ga morajo takoj nato obžalovati. Tako se jim je zgodilo tudi na shodu v Kostanjevici, kjer so zaupniki sprejeli resolucijo, ki zahteva, naj cirilica iz naših šol sploh izginе.

»Slovenec« je zdaj hudo, da smo načeli to kočljivo poglavje, kajti kostonjeviški župnik je bil res nekoliko preveč odkritosrčen. Zato skuša popraviti njegovo neprevidezno in pravi, da je upravičeno ogorčenje nad tako nečuvstveno zahtevo goli humbug. Bolje bi bilo, če bi vodstvo SLS potegnolo kostonjeviškega župnika za ušesa, ker je tako nepremišljeno izdal klerikalne skrivne namene. Zdal bo težko popraviti, kar je ta mož zakrivil. »Slovenec« navzlic temu ne obupuje in se hoče izmuzniti na ta način, da milostno ponuja cirilici v slovenskih šolah drugo, podrejeno mesto, za slovenščino pa zahteva prvo. Čemu tajite, gospodje, v eni sapi to, kar ste iz ust svojega somišljenika javno priznali? Ne gre za prvenstvo cirilice, temveč za načelno vprašanje: ali se naj poučuje v slovenskih šolah cirilica kot oblativni predmet, ki je v nacionalnem oziru prav tako potreben, kakor materinščina, iz drugih praktičnih vidikov pa mu gre celo prednost, ali pa naj naše šolske oblasti ustrežjeo klerikalni želji in sploh črtajo cirilico iz programa? Da izvirja taka zahteva iz antagonizma in sovraštva napram Srbom in pravoslavju vobče, je jasno kot beli dan. Nasprotni trditvi lahko verjamejo vaške mamice. Toda ne samo nacionalni motivi nas silijo, da moramo z vsjo odločnostjo odkloniti zahtevo glede odprave cirilice iz naših šol, temveč to stališče nam narekujejo tudi čisto praktični argumenti. Cirilica kot slovanski alfabet je velikega pomena za našo mladino, ki mora računati s tem, da bo prej ali slej prisiljena iskati si kruha izven Slovenije, v prvi vrsti v južnih krajih naše države, morada pa tudi v Rusiji. To velja zlasti za slovensko inteligenco, toda izvzeti niso tudi ostali sloji. Rusija ima veliko bočnočnost, tja so umerjeni gospodarski in politični interesi vseh evropskih narodov in če so začeli izučevati cirilico drugi neslovenski narodi, je naravnost absurdno in bedasto zahtevati, naj jo preziramo mi Slovenci. Verski motivi in politično partizanstvo se mora umakniti višjim ciljem.

★ ★ ★

— Železniške zveze med Francijo in Jugoslavijo. Pred polno dvorano odličnega poslušalstva je v soboto govoril v zagrebškem ljudskem vseučilišču g. Charles Leisau o železniških zvezah med Francijo in Jugoslavijo. Že trideset let se g. Leisau zanima za Jugoslavijo in za Balkan ter je svoj čas posebno občeval z biskupom Strossma-

jerjem, s pok. Vojnovičem pa je stopil v rodbinske zveze. L. 1898. je izdal g. Loiseau znamenito delo »Le Balcan Slave«. Radi tega dela so ga avstrijske oblasti izgnale iz Dubrovnika. Kot pristaja prijateljstva med Francijo in Južnimi Slovani je g. Loiseau predlagal l. 1906., da se usmeri bivši orijentalni ekspres, ki je vozil preko Strassburga, Dunaja in Budimpešte, raje mimo Trsta in Zagreba v Beograd. Temu predlogu se je uprila bivša Avstroogrška, ki je favorizirala Dunaj in Budimpešto. Po vojni je vprašanje direktne zveze med Francijo in Jugoslavijo zopet postalo aktualno. Na mirovni konferenci so se razpravljala tudi železniška vprašanja in tedanjemu posredovanju g. Loiseauja se imamo zahvaliti za današnje zveze Francije z Jugoslavijo preko Svčice in Italije, torej za današnji simplonski ekspres. L. 1923. je društvo PLM v Milanu vpeljalo zvezo simplonskega ekspresa z Ventimiglijo in Nizzo, torej s francosko riviero. Čim se izgradi železnica Knin-Gračac, potem se simplonski ekspres lahko odcepi tudi v Dalmacijo, v Split in v Dubrovnik. Z Jadransko železnico pa se s Parizom spoji tudi Bosna in Hercegovina, Sarajevo Mostar in Kotor.

— Elektrifikacija Save. Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov — Sekcija Ljubljana — nadaljuje razpravo o preskrbi mesta Ljubljane z električnim tokom v ponedeljek dne 5. t. m. ob 18. uri (osemnaesti) popoldne v dvorani Mestnega magistrata. Predava g. generalni inšpektor voda ing. Ivan Sbrizaj o temi: Hidroelektrični projekti na Savi in njih pomen za Ljubljano. Po predavanju se vrši razgovor o istem predmetu. K predavanju se vabijo člani Sekcije in drugi zainteresirani.

— Dečji pokret v Jugoslaviji. Dečje vprašanje postaja tudi v naši državi čedalje aktualnejše. Radi tega je glavni odbor Pomladke rdečega križa sklical v Beograd konferenco delegatov vseh oblasti, da prouči vprašanje deških počitnic. V zvezi s tem vprašanjem so se na konferenci, ki se je vršila 1. in 2. maja, pretresala tudi ostala vprašanja dečjega pokreta, kakor vprašanje higijskega pouka na osnovnih in nižjih gimnazijskih šolah, vprašanje državljanke vzgoje ter vprašanja splošnega negovanja telesa in duha v najmlajši dobi človeškega življenja. Z zdravstveno vzgojo je mogoče razviti popolnoma novega človeka, boljšega od današnjega, samo tedaj, ako se mlada pokolenja že v najzgodnejših letih usmerijo na prava zdravstvena pota. Konferenca je povdarila važnost igre za dobro zdravje, ki jo je treba še bolj popularizirati. Glede počitnic in bivanja v naravi se je sklenilo, da pojde decni, ki je organizirana v Pomladku, mesec dni na deželo in da živi tamkaj po taboriškiš kot to že delajo na primer skavti. Šotori in poljske postelje prispeva deloma Rdeči križ, deloma vojaštvo. Kot novost se uvedejo pogosti sestanki dece v poednih srežih, nato po okrožjih in končno po oblasteh. Na teh sestankih naj deca sama razpravlja o svojih težnjah, željah in stremiljenjih. Enkrat na leto pa se priredi kongres dece iz cele države. Konferenca je že določila dan kongresa, in sicer 6. septembra, to je rojstni dan prestolonaslednika Petra. Pri tej priliki poseti delegacija dvor in zaprosi, da prevzame prestolonaslednik Peter pokroviteljstvo nad celokupnim deškim pokretom v državi.

— Vandalizem. V noči od sobote na nedeljo so ponočnjaki v tivolskem parku deloma izruvali, deloma pa pomandrali ter tako uničili večino tankajšnjih krasnih nasadov. Ta vandalizem se ponavlja vsako leto spomlad. Ponočnjakom so na poti tudi tamkaj postavljene klopi in v Lattermannovem drevoredu izruvali tri žikovci spri skoraj vsako klop, ki se tamkaj postavi. Čudimo se, da policija teh ponočnjakov nikdar ne zasledi. Zakaj se ne postavi varnostnega organa v tivolski park, da bi čuval nasade in vendar enkrat zasledil te pobablne in jih izročil roki pravice v eksemplarično kaznovanje. Umetnost bi bilo, da bi se razpisala posebna nagrada za izsleditev onih lopovov, ki zadnja leta vandalsko mičujeto nasade v našem mestu. Apulemo na naše občinstvo, da tudi ono podpira stremiljenje varnostnih organov, da izsledijo storilce.

— Gremilj trgovcev v Ljubljani. Gremilj trgovcev za politični okraj Ljubljana, okolica in Zveza trgovskih gremiljev in združ za Slovenijo naznanjajo, da imajo telefonsko številko 927.

— Raspis natječaja za popunjenje mesta generalnega direktora srednjega urada za osiguranje radnika v Zagrebu. Srednji Ured za osiguranje radnika raspisuje se natječaj za popunjenje mesta generalnega direktora sa godišnjom sistematskim platom od Din 12.000 sa godišnjom položajnom platom od Din 45.000 te pri padajućim mesečnim poredičnim dodatkom. Vlastoručno pisane i potrebnim dokazima valjane obložene molbe imaju natječajatelji podnijeti do uključivo 20. maja o. g. do 12 sati o podne. Sve pobliše upute daje Srednji Ured za osiguranje Radnika, Preradovičeva ulica br. 44/II.

— Priprave za kongres žen v Sarajevu. V dne 1., in 3. junija se vrši v Sarajevu kongres Narodnega ženskega saveza. Priprave za kongres so se že zaključile. Po pozdravnem govoru se prečitajo poročila podružnih sekcij. Drugi dan se pretrčajo pravila in izpremembe ter določijo savezne akcije in odnosni poslovnik. Tretji dan se vrši volitve nove uprave in razhod.

— Smrtina kosa. Umrla je večera gospa Terezina Verbaj, rojena Jeršan, iz znane rodbine z Unca, soproga našega vpo-klojenega dolgoletnega ravnatelja naše ti-skarne, g. Ignacija Verbajsa. In svakinja uglednih gospodov bratov Širca iz Zorca. Bila je dobra in skrbna mati svojih otrok ter splošno znana po Savinski dolini. Svoječasno je bila njena hiša v Grizah znana po res pristni slovenski gostoljubnosti. Slovenci iz Celja in okolice so se radi zbirali pod njeno gostoljubno streho. Imela je vsledkar odprte roke za vse narodne namene. Pri vsled narodnih prireditvah v Celju in Zalcu je z navdušenjem sodelovala. Zato je bila znana in uvaževana v vseh narodnih kro-gih na Štajerskem. Bila je dobra narodnja-kinja in odlično napredna Slovenka. Pogreb bo v torek dne 6. maja ob 18. uri popoldne. Bodj. ni ohranjen blag spomin, njeni spošto-vani rodbini naše sožalje!

— Iz Kranja nam poročajo: Uprava elektrarne Završnica je sklenila z Jugoslovensko-českimi tvornicami bombazevih ti-skanih pogodbo za dobavo električnega to-ka ter se je komisijonarij ogled za napelavo daljnovidno 2. maja že vršil. Ker bo daljnovod speljan preko novopridobljenega pred-mestja Gorenja vas, so njega prebivalci ta projekt z veseljem pozdravili, saj jim bode z napelavo daljnovidno težko pogrešana električna razsvetljava na razpolago. Od ve-like gospodarske važnosti je tudi gradnja no-ve električne centrale na Savi, katero gradi veleindustrialec g. Vinko Majdič, in katera bo v par mesecih že mogla obratovati. Go-vorci se o sporazumu obeh elektrarn za skupno oddajo električnega toka, z čemur bo Kranj in okolica, po možnosti cela Gorenjska, preskrbljena z zadostnim in ceninim električnim tokom.

— Dilaška kuhinja v Kranju je prešla od Slavenske banke Din 1.000 v počast spomina umrle gospe Tike Aranitsky roj. Majdič.

— Potres v Srbiji. Po poročilih iz Beo-grada je večer potresni opozvarni aparat ob 15.22.00 zaznamoval potres v bližini La-zarevca. Potres je trajal 1 minuto 30 sekund.

— Celjske vesti. Seja občinske-ga sveta se vrši danes zvečer ob pol 19. v mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu so poročila in predlogi raznih odsekov. — Nov štiriletni vojak se je danes napeljal na zvonik župne cerkve. Delo je izvršila na-rodna tiskarica Franjo Dolžan v Celju. — No-čno lekarniško službo ima tekoči toden lekarna »Pri Krizu« na Cankarjevi ce-siti. — Tihotapstvo s saharinom. Minule dni je bila aretirana radi tihotapstva s saharinom in oddana v zapore celjskega sodišča Marijeta Pirc iz Završnice pri Celju. Našlo se je pri njej večjo množino saharina. — V zapore celjskega okrožnega so-dišča so pripeljali te dni 24-letno Marijo Černelc iz vasi Mali vrh v brežiškem okraju. Ko se je vračala z nekega vinograda zvečer z dela, je v gozdu povila žensko dete, katero je nato ugodila v neki tam se nahajajoči maki. Po dolgotrajnem iskanju je našel dete v mlaki otrok Stjepančič in je detemortko nato aretirali. — Samomor. V celjski javni bolnici je v soboto pomoril 25-letni postojni odpravnik Maks Eksler iz Zorca, ki se je na žalski postaji 2. t. m. v hipni blaznosti ustrelil.

— Mariborske vesti. Sijalen uspeh je imela premijera »Čardaske kneginje«. Za to gre predvsem zaslugi upravnici, ki se je res odlično pripravila za to predstavo. Vse novo (v kostumih), vse lično in dobro kopirano po originalu. Ge. Mitrovičev je vloga glavne junakinje Silve Varescu dala priloiko pokazati ves svoj opojno prikupljivi in očar-ljivo življenjski temperament, kot bi bila ro-jena Madžarka. Ta njen vpliv je prešel tudi na temperament glavne junaka Edwina (g. Skrivanič), ki je s Silvo vred žel zaslužene ovacije. Za g. Harastovića večna škoda, da ni šel v glasni moister kot je v komedij. Odč. Ljubelava je za vloge konces še začetnica, pa je to nadomestila v očudi nastopa. Iz-med ostalih je najbolj imponiral g. Urvalček kot Feri pl. Kerekas. V splošnem, kakor re-čeno, je »Čardaska kneginja« dosegla velik uspeh, na katerem moramo upravnici le čest-itati. — Kongres ženskega zbora drž. ženskega učiteljskega je bil zelo dobro obis-kan. Močni zbor pod vodstvom prof. Elize Repas je s pestrim programom pokazal v vseh točkah obudovanja vredno disciplino in prožnost. Disciplin. predvajanje in di-namika so bile na visoki. Več točk je zbor moral ponoviti. Solistke so bile dobre. Vso čast gojenkam in njihovi marljivi dirigentini. — Tombola v prid gradnji otroške bolnice se je morala vsled deževja odpo-vedati. — Vaje gasilcev. V nedeljo do-poldne so gasilci priredili na Trgu Svobode na grajskem poslopju prvo svojo letosno vsako vajo, kateri je prisostvovala kljub ne-ugodnemu vremenu mnogostevilno občis-tvo.

— Bratstvo napad. Snoci je neznan sto-riček v Skoflj. Lohi pred neko gosti'no napad-ali hlapca Ivana Jeronima in ga suhil z no-žem v prsa in v vrat. Težko poškodovanega Jeronima so prepoznali v ljubljanski bolnici.

Ples na vulkanu

Samo tri dni
5., 6., 7. maja

V glavni vlogi VIOLETA NAPIER-
SKA, LEE PARY in ROBERT SCHOLZ

KINO TIVOLI telefon št. 108 KINO TIVOLI

— Pročlana sv. Florijana se je vršila večer kot običajno vsako leto. Gasilci so odšli v kroju in s godbo svete Jug. železni-čarjev na čelu po mestu v cerkev svojega patrona k sv. Florijanu, kjer je bila sloven-ska služba božja. Po defiliranju gasilcev je bil razhod.

— Požar na Lipoglavu. V nedeljo zjut-ra ob pol 1 je bil goreti sšeden nekega posestnika na Malem Lipoglavu. Ogenj se je mahoma razširil na sosedni hlev in ka-ščo. Požar je opazil najprvo posestnik Pre-dalič v četrti uri oddaljenem Velikem Li-poglavu. Ko so Predaličevi prihiteli na Mali Lipoglav, je tu še vsa vas spala in nihče ni opazil požara. Predaličevi ljudje so sbrali domačine in jeli gasiti. Gasilno delo je bilo zelo težavno, ker na Lipoglavu ni vode. Posrečilo se je ljudem obvarovati so-sedne hiše pred požarom, gori imenovani objekti so pogoreli do tal. V hlevu so sgo-rele tudi tri svinje. Ogenj je pogasil deč, ki je jel padati ob pol dveh. Prizadeti po-sestnik je bil sicer savorovan, toda savarova-valnina 3000 Din je tako nesmatna, da niti od daleč ne more pokriti škode.

— Požar v Dravljah. V soboto 3. tm. ob 23. je začelo goreti pri posestniku Ant. Kušarju v Dravljah. Ker je imelo poslopje slannato streho, je bilo mahoma vse v pla-menu. Požar je k areti opazila posestni-ka hči Marija Ravnik, ki je obvestila hišne stanovalce, stranki Mavčič in Kušar in je tako preprečila, da ni katastrofa za-htevala še človeških žrtve. Na kraj do-godka so med tem prispeeli tudi sosedje, ki so pomagali pri reševanju pohištva. Vse pohištvo je bilo rešeno, poslopje pa je vklju-pit tem, da so takoj prispele požarne brambe iz Dravlj, Zgornje šiške, šent Vida in z Gline, pogorelo do tal. Kušar ima okoli 50.000 Din škode, ki pa je deloma krita s zavarovalnico.

— Rezni vloni in tatvina. V noči od 3. na 4. tm. je bilo vlonjeno v baraku Fran-čiške živec na Gosposvetki cesti. Tatovi so odnesli 30 parov klobas, okoli 150 oranz in nekaj slaščic, vse skupaj v vrednosti 800 Din. — Delavec Franu Skubicu je bilo na Rimski cesti ukraden kolo znamke »Wattentra«, vredno 1000 Din. — Kolo iste znamke je bilo ukraden 2. tm. Francu Goršiču. — V Orešjem so vlonili tatovi v hlev posestnika Antona Pavlina in odnesli 10 kokoši, 2 petelina ter 2 purana in skupni vrednosti 200 Din. — V gostlini Antona Ka-liška na Fužinah je bilo ukraden raznim plesalcem več obleke v skupni vrednosti 1500 Din. — Ivanu Cuzaku v Sostrem je bilo ukraden 2000 Din vredno kolo, znamke »Dürkopp«. — Na Krizu je bilo vlonjeno v stanovanje Ivana Vertota in so vlonili odnesli različno obleko v vrednosti 2000 D.

— Poljejske prijava. V sadih 24 urah so prispele sledeče ovadbe: tatvine 4, go-lufija 1, cestno-police. red 8, pasji kontumac 5, prestopki obrtnega reda 1, telesna po-škoda 1, pobeg od doma 1. Aretacije: Prijet je bil delavec Josip K. iz Sela, ki je skušal na Miklošičevi cesti odnesti več-jo množino pločevine. — Dalje je bila pri-jeta 15 letna učenka S. F., ki je kradla iz pušice v frančiškanski cerkvi denar.

— Še o samomoru Mire Kranjc. Pokolna Mira Kranjc je bila v Zagrebu nameščena na policiji. Zaročena je bila s nekim trgovskim poslovodjem iz Zagreba, ki pa je bival zad-nje čase v Ljubljani. Z njim se je poznala že od mladih let in pravila je vsem, da jo silno ljubi. Poslednji mesec je bila zelo po-rtita in nervozna. Samomor ni izvršila radi nesrečne ljubezni a radi redukcije, temveč radi nerazume. Govorice, da je bila reduci-rana, so neutemeljene.

— Nepoštena učenka. Pri trgovcu Bav-cu v Vodmatu zaposlena Marija Kržol iz Trebnja je tekoma kratke dobe pokradla v trgovini različno blago v vrednosti 4000 Din. Ukradeni predmete je prodajal njen ljubček delavec Josip Bregar. Oba sta bila prijeta.

— Težka poškodba. Marija Čadež, 22-letna služkinja iz Podsmreke, se je nevar-no vsekala v levo roko. Nastalo je težko zastrupljenje in so jo morali prepeljati v bol-nico, kjer skoraj ni upanja, da okreva.

KRVAVA RODBINSKA TRAGEDIJA V BAKRU.

V Bakru se je dne 2. t. m. odigrala strašna rodbinska tragedija, kakršne še sko-raj ne pomni malo mesta. Zakenca Janko in Ivka Markovina sta se dalje časa žive-la v neslogi in prepri. V petek zjutraj pa so bili sosedje iz hiše in mestani iz Bakra prič-e strašnem dogodku. Mož je najprej navali na svojo ženo, jo obdelaval s pestmi in jo toliko časa tolkel, da je bila vsa krvava. V takem stanju je nesrečnega letela na cesto in kričala na pomoč. Medtem so prihiteli sosedje, ki so hoteli krvavečo ženo obvezati. Nenadoma pa se pojavil na cesti Markovi-na. Kot iz uma se je sakadil med ženaka, ki so v paničnem strahu bežali. Nato pa je potegnil samokres in je oddal ženi dva strela v glavo. Videč, da je žena mrtva, je nato še sam sebi pognal kroglo v glavo ter se sgrudil mrtov poleg Ivke.

Kvota je izčrpana

Newyork (Jugoslav Bureau Foreign Lan-guage Information Service.)
Zdaj, ko je jugoslovenska priseljen-ška kvota izčrpana, ni odveč da omenimo, kdo sme še priti iz starega kraja brez ogra-za na kvoto.

Sedanjí kvotni zakon bo v veljavi do konca tekočega fiskalnega leta, t. j. do 30. junija 1924. O bodočem zakonu za omeje-vanje priseljavanja pa se ravno sedaj razpravlja v Kongresu. (Kakor znano je novi zakon že sprejet. Ured.)

Do konca fiskalnega leta smejo priti v Združene države le oni izomerci rojeni v Jugoslaviji, ki so po zakonu izvezti iz kvote, duhovniki, hišni uslužbenci, prihaja-joči k taki osebi; mladoletni otroci neutra-lizirane državljanke; izomerci, prihaja-joči le na obisk ali začasnó radi kakoga po-sla, in to kvečjem za dobo šestih mesecev. Izomerci, ki so stanovali tekom zadnjih petih let v neki drugi ameriški deželi in končno oni izomerci, ki se vračajo v Zdu-žene države po začasnem obisku v stari kraj, pri čemur ta odsotnost iz Zduženih držav ne sme presegati šest mesecev od dneva odhoda.

Žene naturaliziranih državljanov, ako so same ameriške državljanke, morejo se-veda svobodno priti. Treba pa zapomni-si, da le one žene naturaliziranih državl-janov so Amerikance vsled naturalizacije svojelega moža, katere so bile poročene z ameriškim državljanom pred 22. septemb-rom 1922. Ako je njihov mož postal ame-riški državljan po tem dnevu oziroma ako so se poročile kasneje, one niso ameriške državljanke. Priseljenska oblast pa je po-novno izjavila, da v slučaju inozemskih žen ameriških državljanov se bo postopalo z vsem mogočim obzirom. Vrhutega so ne-katere sodniške odločbe — kakor je bilo svoj čas poročano — izzvale naredbo pri-seljenskega komisarija, po kateri se dovoli vstop ženam ameriških državljanov vzlic kvoti. Ista naredba je tudi odredila da se pripustijo žene in otroci onih vrst izomez-cev, ki so — kakor zgoraj navedeno — izvezti iz kvote. Ta naredba pa je le za-časnega značaja in bo takoj razveljavljena, čim bo Vrhovno sodišče ovrglo omenene razsodbe nižjih federalnih sodišč. Razsoda Vrhovnega sodišča pa se pričakuje vsak čas, vsled česar ni varno za priseljence, izomezce, ki se vračajo iz obiska v sta-rem kraju, da bi prinesli s seboj ženo in otroke. Ako na nesrečo bo ona naredba razveljavljena, ko so na poti, bi družina utegnila biti deportirana radi izčrpane kvote. F. L. I. S.

BERSON

gumijevе pete in gumijevе podplate

je potreba, da Vam Vaš čevljar prišije na čevlje kajti s tem ne prhanite samo denar, ampak si čuvate noge in čevlje.

Društvene vesti.

— Razvitej prapora »Orjuna« v Poljan-ski dolini. Včeraj je bila Poljanska dolina praznično občeena in pokazala je, kako zna-jno njeni prebivalci ceniti nacionalno delo, ki je spojila silo, ki naj veže naš troletni na-rod. Zastave in slavoletki so prihli, da se ima v dolini vršiti nekaj izrednega. Kljub slabemu vremenu je prihitelo na vozovih, avtomobilih in biciklih mnogo orjunašev iz Ljubljane in cele Gorenjske prisostvovat razvitej prapora »Orjuna« iz Poljanske do-line. Krog 11. so se zbrali orjunaši in mnogo kmotov domačinov, ki so sili Kerikalnega in internacionalnega protidržavnega ščuvanja, na trgu pred poljansko cerkvijo. Pozdravni govor in sicer v imenu Poljanšev in poljan-ske občine, je imel poljanski šolski vodja, nadučitelj Lovro Perka. Nato je pojasnil ing. Kr. anja, predsednik osrednjega odbora Orjuna, nalogo in stremiljenje te narodne organizacije. Ob 12. je bilo razvitej prapora, nato pa sprejeli iz Poljan proti Gorenji vasi z godbo na čelu. Krasno je bilo videti šest orjunaških praporov in nad 600 orjunašev v rdečih krotih, katerim se je pridružil nebroj domačinov kmotov. Ko je sprejeto prišel v Gorenjo vas, ki je bila tudi vsa okrašena z zastavami, je pričelo deževati, kar slaven-ski ni čisto motilo, kajti v dosti prostornem Sokolskem domu je zabava, ki je sledila

slavnosti, prav lepo uspela. Tudi tukaj so nastopili mnogi govorniki, povdarjajoč, da se Poljanci kažejo vredne svojega velikega rojaka dr. Ivana Tavčarja. Žal, da se nade-ženi slavlja radi slabega vremena niso mo-gli posetiti njegovega groba, da se poklo-nijo njegovemu spominu.

— Jurjevanje na Linblanskem Gradu se včeraj zaradi celodnevne deževja ni moglo vršiti, zato priredita šentjakobsko-tr-novski Cmil-Metodovi podružnici jurjeva-nje v polnem načrtu v nedeljo 11. maja isto-tam.

— TOMBOLA nižjih poštnih uslužben-cev je vsled slabega vremena preložena na nedeljo 11. maja. — Odbor.

— Ruski večer. Nedavno tega ustanov. ljena »Ruska Matica« je v soboto priredila v dvorani akademskega društva »Jadrana« intimen glasbeni večer, ki se ga je skoraj polnoštevilno udeležila ljubljanska ruska kolonija. Pri koncertu so skoraj izključno

sodelovale priznane umetniške moči našega Narodnega gledališča, ki so žele splošno po-hvalo. Bil je to prav lepo uspel večer, ka-kršnih si želimo v Ljubljani še več. Naj bi sišli večeri slušili v to, da se poglabijo prijateljski in bratški stiki med našo in ru-sko inteligenco.

— Društvo najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odbo-rova seja v sredo dne 7. maja t. l. ob 20. v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta 12, petič-ko, desno.

— Tajništvo J. A. D. Triglava v Zagre-bu javlja svojim članom, da traja vpis na univerzi do 11. V. 1924 in sicer brez pro-mje. Predavanja pa se začnejo že pooreje (go-spodarska fakulteta). Pozivajo se vsi člani, da se sigurno vpšejo v podporno društvo in to do 12. V. t. l.

Najnovejša poročila.

POLITIČNI POLOŽAJ NEIZPREMENJEN.

— Beograd, 5. maja. (Izv.) Danes dopoldne nikakih važnih političnih do-godkov v razpletu vladine krize. V ministrenskem predsedstvu je danes do-poldne predsednik vlade Nikola Pašić razgovarjal z nekaterimi ministri, tako z Marko Trifkovičem, Slavkom Miletičem in dr. Milanom Srski-čem. V parlamentu vlada popolna ti-šina. Vsi poslanci so odpotovali v svo-je volilne okraje. V skupščini so ostali samo načelniki posamnih parlamentar-nih klubov. Načelniki opozicijskega bloka so danes dopoldne imeli običajne razgovore in posvetovanja o nadaljni politični taktiki. Danes ne bo nikdo po-zvan na dvor. Jutri je Jurjevo in ne bo nikakih važnih političnih dogodkov, ker Beograd ta dan praznuje z raznimi izletj v okolicu. Splošno računajo, da pride odločitev krone v teku treh dni.

Ministrski predsednik Nikola Pašić je danes razgovarjal z nekaterimi mi-nistri o sklepu vojvodinskih radikalov, ki so ga naznanili predsedništvu stranke, da ne sme pri bodočih volitvah noben radikal-nevojvodinec kandidirati v Vojvodini. Vojvodinski radikali hočejo postaviti samo radikale iz domačih kra-jev za kandidate.

DELNI REZULTATI DRŽAV-NOZBORSKIH VOLITEV V NEMČIJL.

— Berlin, 5. maja. (Wolff.) Do da-nes ob 6. zjutraj so znani tile delni re-zultati o včerašnjih nedeljskih volitvah v državni zbor:

Rezultati so znani iz 22 volilnih okrožij in je smatrati 246 poslancev za izvoljene. Socijalni demokratje so do-bili 58 mandatov, nemški nacionalisti 42, katoliški centum 39, komunisti 33, nemška ljudska stranka 25, demokrat-je 12.

— Monakovo, 5. maja. (Izv.) Na južnem Bavarskem so dobili: bavarska ljudska stranka 6, bavarska kmetjska zveza 1, ljudski blok (Hitlerjevci) 2, v severnem delu Bavarske ljudska stran-ka 3, kmetjska zveza 1, na Frankovskem ljudska stranka 4, hitlerjevci 3. Splošno je konstatirano, da so ekstremni nara-dni socijalisti doživeli povsod poraz in da so na Bavarskem nazadovali za 20 odstotkov.

Pozor! Pozor! Kino Ideal

Od ponedeljka 5., do včevši srede 7. t. m

Kdo je morilec?

detektivska drama v 6. dejanjih, v glavni vlogi Viggo Larsen.

Predniznanilo: 8134

Skrivnost Sebastopola.

— Kdor potuje na naše morje v Crikve-nico, naj se gotovo posluži našega auto-om-nibusa, ki od vsakega vlaka najhitreje in najceneje in sicer po 80 Din za osebo pre-važa potnike iz postaje Plase v Crikvenico. Autotaksa Andrej Howle, Crikvenica.

Drobiž.

• Grozno odkritje iz svetovne vojne. Iz-med bojev, ki so se bili spomadi 1916 v okoli-ki verduške trdnjave, je bil najgroznejši in najbolj krvav na takozvanem griču »L« homee mort — mrtvi mož. Šele pred nekaj dnevi so slučajno našli celo stotnijo nem-skih vojakov. Bili so živi pokopani, ko so francoske granate zasule hodnike. Vseh vkup je več kakor 700! Vsa trupla povsem nedotakljena in s plini v brezračnem pro-storu konservirana, so v popolni vojni opre-mi. Kakor poročajo francoski listi, je pogled na celo vrsto mrtvih oboroženih vojakov prav grozen.

• Nbo verjeti, da so na boleti sobje. Minuli mesec je priplul v Novi Jork akadems-ki slikar Frančišek Dvořak. Ko je stopil in ladje, so našli pri njem pet gramov kokaina, ki mu ga je poklonil zlobni zdravnik v Prazi. Slikarja so aretirali, zadržali in čez dva dni poslali na opazovalni oddelk, kjer so ga pridržali deset dni, od kodar je bil odpeljan

v blaznico. Ker ne tme angleški in so ga zadržavali brez tolmaca, se je tako silno razburil, da so ga imeli za norca. Ko so pa to zvedeli njegovega znanca, so prosili čehoslo-vaškega konsula, da se je za slikarja zavzel, kar se je tudi nemudoma storilo.

• Najemniki nameste Boga. Neke dru-žina v Habendorfu, ki je radi prisilne po-daje prišla ob svoje stanovanje in se je mo-rata preseliti celo iz sušnice sadija, kamor se je bila stihnila, ker so ž nje streho sneli, se je v obupu nastanila v mestni — kapeli ter odločno izjavila, da se ne bo iz kapelice ganila, dokler ne dobi stanovanja. Kakor je videti je po svetu še večja stanovanjske mizerja kakor pri nas.

• Newyorkski časopisi. V Newyorku iz-haja dvakrat toliko tujezinskih časopisov kot angleških. Skupna naklada teh listov znaša nad milijon. Na prvem mestu so ži-dovski listi, pet po številu in z naklado 800 tisoč izvodov. Sledita dva italijanska s 178 tisoč in trije nemški s 110.000 čitatelji. Dva ruska lista imata 72.000 komadov naklade in dva grška nad 55.000. V slovenskem slovaškem, srbskem in hrvaškem jeziku izhajajo pet listov v skupni nakladi 55.000 ko-madov. Nadalje izhajata dva madžarska lista s 47.000 bralci, slednji trije poljski s 26.000, en francoski s 17.000, en češki z 12.000 in en španski s 7000 naročniki. Kon-čno so še trije arabski listi s skupno na-klado 9000 izvodov.

• 16.000 samomorov v Ameriki. V pre-tekletem letu je bilo v Ameriki nič manj ne-go 12.948 samomorov. Med samomorilci je bilo 8632 moških in 4316 žensk. Najstarejši sa-momorilec je bil star 97 let, najmlajši 6 let. Med samomorilci je bilo 2000 bivših vojakov. Tekom zadnjih pet let je izvršilo v Zedinjenih državah 40.000 otrok v sta-rosti 5. do 18. leta samomor. Kot varok se navajajo nezdružene domače razmere, slab uspeh v boji mladostna žentev in »duh Jazzbandovega časa«.

• Uroda dvojkov. V vasi Kirg Deigh-ton v Yorkshiru sta živel 90 letni dvojkita Marta in Betty Theakstone, ki se tokom vsega svojega življenja nista ločili. Ko je sedaj pred kratkim ona umrla, je druga kimala na njo.

Gospodarstvo.

MILAN LILLEG:
O NEMŠKEM DENARSTVU
IN NJEGOVI SANACIJI
(Dolje.)

Na vsako francosko zahtevo plačevanja svojih obveznosti odgovori nemško gospodarstvo s padcem svoje marke. In to čisto periodično. V oktobru l. 1923 dokáže Poincaré, da Nemčija ni izpolnila svoje finančne obveze proti Franciji za l. 1922, ter da nemško finančno stanje dovoljuje plačevati večje vsote. Marka pade v relaciji z dolarjem primerljana od 850 v oktobru na 7.000 v decembru 1922. In ker pošljejo Francozi 15. januarja 1923 kot garancijsko kontrolo in represalijo v ruhrsko ozemlje inženersko komisijo pod varstvom 60.000 mož francoskega vojaštva, pade marka tekoma meseca februarja na 50.000. S tem, da nemška »Reichsbank« od zadnje zlate rezerve, ki jo še ima — to je 1 milijarda zlatih mark v kovanim zlatu, 750 milijonov za interveniranje na inozemskih borzah žrtvuje, se ji posreči zboljšati kurz make v njeni relaciji proti dolarju za približno 30.000 in ta kurz za dobo dveh mesecev stabilizirata. Cunojeva vlada napove v maju 1923 poostren pasiven odpor proti francoski okupaciji, pošlje pa po celem svetu protestne note, na katere reagira Poincaré z nadaljevanjem zasedanja nemških pokrajin in brezobzirnim izganjanjem in zapiranjem nemških funkcionarjev. Marka pada dalje. Ekonomsko-politični boj, kakršnega zgodovina še ni poznala, se ob internacionalni desinteresanosti in silno skeptični rezervi nadaljuje. Politicim in ekonomskim šikanam ene odgovarjajo potrojene šikane druge strani. Iz znanih Poincaréjevih nedeljskih govorov Cunojevi bodrilni klici ne morejo več paralizirati. Osamljen v svoji blazni politiki, trmatega pasivnega odpora mora Cuno sredi avgusta meseca 1923 podati ostavko, potem ko je kurz srečno dospel v razmerje z dolarjem na ca. 6.000.000. Cuno tiho odide in se pelje v Ameriko umiti si roke v nedolžnosti. Celo nemško gospodarstvo pa ima strašno krizo sledenih mesecev zahvaliti le njemu, ker je ta kriza edino realna posledica Cunojevega delovanja. Po nekajdnevni kabinetni krizi prevzame vodstvo vlade dr. Stresemann ob kurzu dolarja po približno sedemnajst milijonov.

Akoravno se dr. Stresemann ni posrežilo ustaviti inflacijo marke in grozeča za ekonomskega poloma Nemčije, se vendar z njim prične zopetna era trezne politike, nadaljevanje dr. Rathenauovega kurza. (Erfüllungspolitik). Težko je bilo skoraj brezpogojno se ukloniti Poincaréjevemu zahtevam. Toda tudi tu je zmagal razum nad čustvi. Prepustiti je moral Francozom to, kar so oni radi taktičnih pogrešk svojega prednika upravičeno zasedli, zadovoljiti se z uspehom, da so se Francozi pokazali pripravljeni, otvoriti promet z nezasedeno

Nemčijo in vsod v službo nemške uradnike. Pripoznati je moral francosko vrhovno oblast v sosednjih pokrajinah, njih eksploatacijo državnih industrijskih podjetij in domen, avtonomnost francoske »režije« železniške uprave, carinsko mejo, veljavnost sklepov pogodb nemške industrije z M. I. C. U. M. (mission interalliée des chemins de fer, usines et des mines), to je vrhovno ekonomsko oblast antante v Poruhru itd. itd. Silnega notranjepolitičnega pomena pa so bile te koncesije za Nemčijo. Kajti stotisočnem nemškemu delavstvu in uradništvu v Poruhru je bila dana možnost dela in zaslužka. In ker so se s tem dnem ukinile vse podpore, ki so jih uživali skoro vsi prebivalci zasedenih pokrajin preko petih mesecev, je to pomenilo ogromno razbremenitev državnih blagajin oziroma tiskarne novčanice.

S tem Stresemannovim korakom preneha problem nemške marke biti žrtve zunajpolitičnih bojev. In to pri dolarskem kurzu od približno 150 milijonov. Ako bi bil padec marke do septembra 1923 slika političnega razvoja, postane sedaj čista in jasna slika nemškega notranjepolitičnega in ekonomskega položaja kot rezultat pasivnega odpora in ne, kakor se to mnogokrat domneva, zasedbe ruhrskih pokrajin. S pametno politiko bi Nemci v pravem času lahko ruhrsko zasedbo preprečili ali pa si še v januarju 1923 z malimi koncesijami ohranili ekonomsko produktivnost svojega industrijskega centra. Toda Nemci so takrat računali s politično neznanko in pričakovali angleško-francoski spor, ki pa radi previde politike antantnih diplomatov ni izbruhnil.

II.

Videli smo, da tako efina in katastrofalna baissa nemške marke izvira iz umetnega iz političnega in ne iz naravnega ekonomskega. Videli smo tudi, da imamo v Nemčiji dve močni struji, za katero vsako stoji del nemške javnosti in katera vsaka hoče rešiti nemško gospodarstvo bodočnost na svoj način. Od prevrata pa do konca septembra 1922 je skoro neovirano vodila nemško usodo republikansko-demokratska in socialistična koalicija, čiji voditelji so bili Erzberger, Rathenau, Wirth, Stresemann in drugi, stranka trezne in preudarne gospodarske politike.

Z oktobrom 1922, torej z začetkom novčanega poloma, je prišel na krmilo vlade dr. Cuno, zastopnik nemških velekapitalističnih, nacionalno-junkerskih stremeljenj, ki smatralo republiko kot prehodno državno formo in ki potrebujejo državo, njeno moč in njen vpliv le kot nekako zaščitnico in operacijsko bazo svojih nacionalnih in internacionalnih kapitalističnih spekulacij. Oni ne pripoznavajo vselejškega miru in njegovih obveznosti, ker jim zadržuje in ogroža prosti razvoj njih trustov in sindikatov ter internacionalni finančni vpliv. Za-

to so po dr. Cunoju, generalnem ravnatelju nemškega finančnega in prekomorskega prometnega sindikata, skušali pokazati svojo nesposobnost izpolnjevati svoje obveznosti napram antanti ter se na ta zelo ceni način otresti svojih, na mirovni konferenci sprejetih obvez. Da se pri tem stremeljenju niso ozirali na gospodarsko stanje svojega naroda, pokaže fakt, kako globoko da so je bili upropastili. Da ni bilo Poincaréja, ki mentalitet te struje silno dobro pozna, bi skoraj gotovo bila Nemčija danes že razrešena svojih reparacijskih dogov in fiktivna zmagovalka svetovne vojne. Našli pa so v Poincaréju podcenjevanega nasprotnika. Da dosežejo svoj namen, se niso strašili uničiti svoje denarstvo in s tem upropastiti celi narod, ki so ga zavijali v lepe besede in vpodobljali nacionalno sovraštvo proti Francozom, ki naj bi bili v svojem sovražništvu odin krivci nemške nesreče. Iz kapitalističnega doktrinarizma so uničili svoj denar, njegovo kupno moč in vsed teh svojih interesov povzročili socialni problem eminentne nacionalne važnosti in neopredeljenega internacionalnega upliva. Razrešitev tega nacionalnega problema, to je sanacijo denarstva in vzpostavitev novega novčanega sistema z neizpremenljivo kupno močjo ali pa vzpostavitev kupne moči in garancija za stabilno, efektivno vrednost staremu, obstoječemu sistemu, je postalo najvažnejše vprašanje ekonomskega in socialnega življenja Nemčije.

Svetovno vojno je Nemčija po veliki večini financirala iz svoje ekonomske rezerve predvojne dobe, z davčnim vijakom in notranjimi posojili. Šele proti koncu vojne, ko so se ti viri izčrpali, so se posluževali inflacije kot zelo ceno in ekonomsko jako opasno finančno sredstvo. Sledilo so načinu Avstrije, ki je, kakor znano, celo medvojno potrebo kapitala, zadovoljila s tiskanjem bankovcev, ne da bi si bankovci imeli kako realno kritje. Tudi pasivni odpor je bilo treba financirati. In ker so vse rezerve že dolgo bile do dobra izčrpane, je ostalo edino sredstvo, namreč inflacija, zlasti ker so bi a zaman vsa nemška napenjanja omega časa, pridobiti si inozemski kredit. Cunojeva vlada je v pogledu inflacije igrala va-banque. Samo ako si preočujemo veličino pričakovanega uspeha, to je doseči storniranje versellškega mirovnega dogovora, ali pa vsaj njegovo revizijo v prilog Nemčije, nam postane razumljivo, da se je vlada bila odločila, prevzeti tako velikanski tiskalni ekonomski poloma. Stroške tega pasivnega odpora dognati, je nemogoče. Ob tok novčanice, ki naj bi pokazal ceno Cunojeve politike, je dosegel v novembru 1923 najvišjo točko v višini od ca. 1,5 triliard papirnatih mark (1.500.000.000.000.000.000.000) in sicer ca. 800 trilionov novčanic »Reichsbank« in ca. 700 trilionov papirjev, izdanih od raznih dežel, mest, okrogov, bank in industrijskih in trgovskih podjetij. Realno vrednost teh ogromnih števil dognati in jih primerjati z dolarsko veljavo bilo bi silno težavno, ker vsakokratno povečanje obtoka

bankovcev spremlja nerazmerno padanje marke, ki onemogočuje konstatcijo vrednosti.

★ ★ ★

—g Mariborski svinjski sejem 2. maja 1924. Prignalo se je 460 svinj, 3 koze in 3 kozličke; skupaj 466 komadov. Cene so bile sledeče: 3-6 tednov Din 120—225, 7-9 tednov Din 250—410, 3-4 tedne Din 600—700, 5-7 tednov Din 850—900, 8-10 tednov Din 1050—1150, 1 leto stare Din 1425—1625, ki logram žive teže Din 17.50—18.75, kilogram mrtve teže Din 21.25—26.25, koze komad Din 300—350, kozliči komad Din 62.50—90.

—g Dražba košnje mestnih zemljišč. Dne 8. maja 1924, ob 9. uri se odda v našem za leto 1924. košnja mestnih travniških parcel na ljubljanskem Gradu in dve košnji na Hloviči oziroma v Kolesiji. Zbirališče interesov na Grajski planoti.

—g Hmelj. I. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov doma in drugod. Zalec, SHS, dne 1. maja 1924. Rer hmelja se je letoš izvrševala ne pri najugodnejšem vremenu. Hmeljska korenika je dobro prezimila in ima že obilo poganjkov. Sedaj se postavljajo drogovji ter napeljujejo in napenja ju žice v žičnih nasadih. Onojenje se je izvrševalo deloma že jeseni, deloma se je izvršuje sedaj. Letos se je izvanredno mnogo umetnega gnojila vporabljal. V zgodaj obrezanih nasadih se vidijo že po pol metra dolgi poganjki. Zjutranja temperatura znaša povprečno le 5 stopinj R.

—Kramaraki semenj v Zagorju ob Savi. Oddaja prostorov v najem se vrši v nedeljo dne 11. maja 1924.

—g Vinarska in sadjarska šola v Mariboru je izdala s pomočjo izrednih denar. nih prispevkov okrajnega zastopa mariborskega in posojilnice »Narodni doma v Mariboru« prospekt, vsebujoč zgodovinsko črtico in splošno uredbo tega najstarejšega slovenskega zavoda kmetijskega zavoda, pogoje za sprejem učencev in praktikanov, hišni in šolski red, učni načrt itd. kar mora zanimati napredne kmetovalce in njih sinove, od kojih najboljši se naj strokovno izobražujejo v kmetijskih šolah za njih prevažni poklic. Sedemnajst slik predločuje razne objekte vinarske in sadjarske šole. Ta prospekt znači nekaj mejnik v razvoju 52 let starega zavoda, kojega uredba se bo morala radi nedavno izvršene izjednačenja (unificiranja) vseh kmetijskih šol v državi spremeniti v mnogih praveh. Dobiva se pri ravnateljstvu vinar.

ske in sadjarske šole v Mariboru proti plačilu Din 5.— za tiskovni sklad, naložen v navedenem denarnem zavodu v svrhu kritja tiskovnih stroškov in omogočenja izdaj še drugih spisov kmetijsko-gospodarske stroke, za kar se predplačila hvalježno sprejemajo.

—g Beogradski in novosadski trgovci na potu v Italijo. Te dni je odpotovalo okolu 100 beogradskih in novosadskih trgovcev v Italijo, da posetijo vse gospodarsko važnejše kraje. Italijanska mesta pripravljajo našim trgovcem svečane sprejeme. Potovanje bo trajalo mesec dni.

—g Statistika naše Spolne Trgovine za 1922 godinu. Izdaje Generalne Direkcije Carina, izšla je iz štampe i može se kupiti po ceni od 100 Din kod svake glavne carinarnice.

—Kar Vi potrebuje, to je Elzafluid. To pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine! Poizkusna pošiljka D 27. — Lekarnar Eug. V. Feller, Stubica Donja, Elzatr St. 238, Hrvatska.

—Svetovna trdka Georg Schicht d. d., znana veletovarna mila v Ustju ob Labi, je ena najstarejših in največjih tovarn mila na evropski celini kakor v vseh drugih nasledstvenih državah, ustanovila je ta trdka po preobratu tudi v Jugoslaviji in sicer v Osijeku, veliko tovarno za izdelovanje mila, sveč in raznih pralnih sredstev. Tukajšnja »Jugoslovska d. d. Georg Schicht«, pri kateri je v odlični meri udeleženi domači kapital, dogradila je veliko, najmoderneje urejeno tovarno in je v položaju, izdelovati sedaj tudi v Jugoslaviji svoje, skozi desetletja kot najboljšo priznano pralno milo z znamko »Jelen«, v prvotni kakovosti. Oblika tega mila se sicer mnogokratno ponareja, v kakovosti pa pravega Schichtovega mila nihče ne doseže. Vsem gospodinjam se torej priporoča v njih lastnem interesu, da pri nakupu pralnega mila pazijo vedno na ime »Schicht« in na znamko »Jelen«, da zavrnejo vse druge izdelke, katere se jim nudi kot »Schichtovo« milo, ki pa ne nosijo znake pravega Schichtovega mila. Opozorjamo na današnji oglaš.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Oddamo dve lepi prazni sobi
za pisarno

v sredini mesta s centralno kurjavo. Palača Pokojniškega zavoda, Aleksandrova cesta 12/II.

SLAVENSKA BANKA D. D. V ZAGREBU.

IX. emisija.

V ZAGREBU, meseca maja 1924.

Povišanje glavnice od Din 50.000.000.— na Din 100.000.000.

POZIV NA SUPSKRIBCIJO

500.000 komadov delnic, glasečih se na donosca po Din 100.— nominalne vrednosti v skupnem znesku Din 50.000.000.—.

P. n.

Na temelju pooblastila glavne skupščine z dne 28. aprila t. l. in odobrenja kr. ministrstva trgovine in industrije z dne 10. aprila 1924 VI. No. 2193 je zaključilo ravnateljstvo Slavenske banke, d. d. provesti povišanje delniške glavnice in emisijo novih delnic pod sledečimi pogoji:

I.

1. Delniška glavnica od Din 50.000.000.— se povišuje z izdajanjem novih 500.000 delnic po Din 100.— nominalne, torej za Din 50.000.000.— na Din 100.000.000.—.
2. Od te emisije se prepušča starim delničarjem nom. Din 25.000.000.—, oziroma 250.000 komadov novih delnic, in sicer tako, da gre vsakemu delničarju pravo na 2 (dve) stari delnici optirati jedno novo po tečaju Din 120.— tel. quel.
3. Subskripcija počenja 5. maja t. l. in traja do 15. maja 1924.
4. Nove delnice imajo kupon za leto 1924 in so deležne dobička od 1. januarja 1924.
5. Protivrednost podpisanih delnic treba plačati takoj, a najkasneje do 15. maja 1924.
6. Subskripcija, oziroma opcija, se vrši v Jugoslaviji:

v Zagrebu pri blagajni zavoda, pri podružnicah Slavenske banke d. d. in sicer: v Beogradu, Bjelovaru, Brodu na Savi, Celju, Dubrovniku, Gornji Radgoni, Kranju, Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti, Novem Sadu, Osijeku, Sarajevu, Somboru, Sušaku, Šibeniku, Vrscu, pri ekspoziturah Slavenske banke d. d., i. s.: na Jeleni in v Škofji Loki, pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in njenih podružnicah v Brežicah, Celju, Čnomlju, Gorici, Kranju, Mariboru, Metkoviću, Novem Sadu, Ptuj, Sarajevu, Solitu in Trstu, pri Slovenski banki v Ljubljani in njenih podružnicah v Dolini Lendavi, Ljutomeru, pri Jugoslavenski industrijski banki d. d. v Splitu, pri Merkantilni banki v Koševju.

V Franciji: pri Banque des Pays de l'Europe Centrale, 12 Rue de Castiglione.

V Avstriji: pri Banque des Pays de l'Europe Centrale, Niederlassung Wien, Wien I., Hohenstaufengasse, pri podružnici Slavenske banke d. d., Wien I., Augustinerstr. 8.

V Južni Ameriki — Argentini: pri agenciji Slavenske banke d. d. v Rosario.

7. Lastniki starih delnic, ki žele v smislu točke 2. optirati nove delnice, morajo predložiti pri gori označenih mestih subskripcije:

Točno izpolnjeno in podpisano prijavnico z označbo popisa števil starih delnic (kolikor niso pri zavodu v depotu) ali medjutomnico (začasno potrdilo) starih delnic. Delnice, na podlagi katerih je delničar prijavil pravico opcije bodo prekolekovane z opazko »Pravo na delnice IX. emisije 1924 izvršeno« in se vrnejo delničarjem s potrdilom o izvršenem plačilu.

Delničarji bivše Jugoslovske Union-banke, odnosno Mariborske eskomptne banke, kateri še niso svoje delnice zamenjali, morejo to opoljo provesti na ta način, da se njihove še ne zamenjane delnice jemljejo v obzir v smislu svoječasnega zaključnega gledi zedinjenja s Slavensko banko d. d., t. j. po 2 delnici Jugoslovske Union banke, oziroma Mariborske eskomptne banke, veljate za tri delnice Slavenske banke d. d.

8. Dobitek na tečaju, ki se doseže pri izdajanju novih delnic, gre v korist rednega rezervnega zaklada, odbivši stroške emisije in pristojbine.

9. Za provedbo te emisije jamči posebni garancijski sindikat.

II.

Preostalih nom. 25.000.000.—, to je 250.000 komadov delnic, je prevzela fiksno Banque des Pays de l'Europe Centrale v Parizu, vezano na več let.

V ZAGREBU, dne 1. maja 1924.

Ravnateljstvo Slavenske banke d. d.

Originalna Jazz-Band
Plesi
Razne atrakcije

Odhodne postaje:
Reka, Hotel Evropa (avtomobilski postaja)
Opatija, Pred kavarno, Principe Umberto
Prvi odhod ob 11-30 predpoldne.

Cercle des Etrangers Zamet Slovanski Monte Carlo
Prihod iz Reke in Opatije v Jugoslavijo s posebnim avtomobilskim prometom vsake pol ure. Vožnja traja 15 minut.

Dvorane se odpirajo vsaki dan ob 11-ih dopoldne.
Prvi odhod ob 11-30 predpoldne.
Cena za odhod in vrnitev Lit. 5.—

Amerikanski Bar
Prvovrstna restavracija 2548

Za odgovore uprave naj se priloži 1 dinar. Plačuje se vnaprej.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov vsaka beseda 50 para. — Najmanjše po Din 5.—

Službe

Več sodarskih pomočnikov se sprejme. — Poizve se v tovarni olja v Medvedah. 3133

Več natararjev, dobre moči, sprejme se takoj prvovrstna restavracija. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 3147

Služkinja (pridna) za v kuhinjo se takoj sprejme. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 3150

Prodajalka išče mesta v špecerijki ali manufakturni trgovini; ima tudi večjo prakso. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 3130

Mehanik in šofer (praktičen), ki govori slovensko, nemško in italijansko — išče službe. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 3139

Prvovrstne krojaške pomočnike sprejme Simon Klimanek, Ljubljana, Selenburgova ulica 6. 3126

Maser (obenem rezanje kurjih oči) se sprejme. — Ponudbe s prepisi spričeval in navedbo plače je poslati na upravo: Kopalnice v hotelu »Slone Ljubljana«. 3142

Čevlarskega pomočnika, samostojnega, zmožnega vseh čevlarskih del — iščem. Stanovanje in hrano v hiši. Plača po dogovoru. — Pismene ponudbe na: Anton Mali, Vinice pri Črnomlju (Bela krajina). 3127

Laborant, dobro izučen, išče mesto. Nastopi lahko takej. — Ponudbe pod »Zanesljiv laborant/3092« na upravo »Slov. Naroda«.

Išče se zmožnega in zelo energičnega

voditelja za žago, popolnoma večnega lesne stroje, in sicer v kolikor se tiče obdelovanja jelovega in bukovega lesa, če mogoče zmožnega italijanskega ali nemškega jezika. V ponudbi navesti dosedanje službovanje, koliko družine in zahtev. — Ponudbe naj se naslovijo na: Parna žaga Anton Rizzatto, Ajdovščina, Julijska Benečija. 3110

Prodaj

Čisto novi škornji iz boxkalf-usnja št. 43 — se prodajo za 2400 kron. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda« 3083

Naprodaj: devet električnih stebel, tri za nočno omarico, lesenec (luster), starinska skrinja. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 3120

Kratek klavir (Stutzflügel), prvovrstna znamka, skoraj nov, se ugodno prodaja. — Ponudbe pod »Ugodno/3152« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Moška obleka, temno-plava, iz finega blaga, moderna, se prodaja za 3000 kron. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 3082

Steklena omara za knjige z 2 vratima, stenska ura in moško koledar napredaj. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 3148

Vrtni stole prodaja najceneje — Rožmane & Komp., Ljubljana, Mirje 4. 3051

Psa-čuvaja (mladeža) prodaja. — Budal Alojzij, Zalog (baraka 13). 3135

Naprodaj: melanžer s tremi granitnimi valji, stroj za sladolede, trije aparati za konzerviranje sladolede, ledna omara, steklena firmna tabla, pisalna miza, različne zofe, mize z marmornatimi ploščami, različne pečnice (pecilne priprave), različne sestavine steklenice, različne kuhinjske omare in mize. — Izdatam napredaj večja miza časopisnega papirja. — Kirbisch, Gledališka stolba 1-3, I. nadstropje. 3062

Kupim

Tennis-raket (damski), dobro ohranjen, se kupi. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 3132

Kupim vsako množino hrastovih pragov 15 X 15/25, 240 m dolgih. — Ponudbe obvezne na naslov: Jos. Osolin, lesna trgovina, Laško. 3071

Stanovanja

Meblovana soba se odda s 15. majem — mirni gospodinci, ki je čez dan odsotna. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 3131

Na stanovanje in hrano sprejemam takoj gospodince. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 3145

Lokali

Lepo skladišče, veliko, v hiši Kirbisch, Gledališka stolba 1-3, se odda takoj v najem. 3061

Posojila

Posojilo do 700.000 kron za primerno stanovanje v Ljubljani. — Saje, Sv. Jakoba nabrežje 29. 3149

Din 4.000.000 pod prvovrstnim jamstvom za dobo 1-2 let — proti zelo ugodnim obrestim — se posodi. — Pojasnila pri: »Apollo«, Ljubljana, Stari trg 19, II. nadstropje. 3151

Dopisovanje

Ženitna ponudba. Resna dama, najboljših let, z malim premoženjem, bi poročila državnega uradnika-vdovca — brez otrok. Pravijo, da sem dobra ženska in pridna gospodinja. Kdor se hoče prepričati, naj se izloži zglasiti pod »Dama 3102« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Neenrečnine

Prodaja posestvi! Hiša z gospodarskim poslopjem, 58 oralov zemlje, dva sadna vrta, velike parcele lesa — radi odpotovanja na prodaj: oddam tudi samo polovico. — Poizve se pri: Ivan Mayerle, Suhi potok pošta Mozelj, Kočevje. 3098

Prodaja se lepa enonadstropna hiša z vrtom v sredini mesta Ljubljana. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 3146

Vinogradno posestvo v najboljšem ljutomerskem vinogradnem kraju, skupno ca. 6 oralov, 2 orala trte z najboljšim pridelkom, 2 orala gozda za sekanje, ostalo sadovnik in polja s stanovanjskim poslopjem — se prodaja. — Ponudbe pod »Ugoden kupa« na Aloma Compagny, Ljubljana, Kongresni trg 3. 3140

Razno

Klavirje, harmonije, godala, strune in potrebščine, na drobno in debelo — M. Mušič, Ljubljana, Selenburgova ulica 6. 9892

Sir, polemendolski, groyer, trapistovski (polnomasten) kupite najceneje v mlekarini Ivan Kos, Bohoričeva ulica 28, Ljubljana. 3089

Družabniki za sklep družbe iz brezkonkurenčnega podjetja se sprejmejo. — Ponudbe pod »Družba/3085« na upravo »Slov. Naroda«.

Specijalna delavnica za brušenje kovin in jekla; zavod za ponikljanje in bakrenje raznih delov koles in drugo — po najnižjih cenah. — Za delo jamčim. — Se priporočam — Aberšek Vid, Vodmat, Poljska cesta 15. 3077

Klavirska delavnica R. WARBINEK Ljubljana
Kilijerjeva ulica 5.

Popravilam in uglašujem klavirje in harmonije strokovno in ceno

! Najnovejša iznajdba! Brez kvarjenja blaga **kemlono snazenje** in vsakovrstno barvanje oblek.

ANTON BOC 1592
Ljubljana, Selenburgova ulica 6
I. nadstr. Glince-Vič 46

Pisalni stroji, potrebščine

mehanična delavnica (popravilalnica)
L. BARAGA, Ljubljana, Selenburgova ulica 6-1.

Ing. Ferdo Klopčar

Anči Klopčar

roj. Dougan

poročena 3136

Ljubljana, 3. maja 1924

„Color“

najboljša, neškodljiva BAR. VA ZA LASE.

Glavna zaloga drogerija A. KANC, Ljubljana. — Razpošilja tudi po pošti. 2922

DAMA se najhitreje moderno in ceno počeše z uporabo

lasnega obročka 13555

Vedno velika izbira vpletk (kit). Priporočam se za vsa lasna dela, kakor tudi za barvanje sivih las z »L' Oreal Hené«, tudi v modnih barvah.

M. PODKRAJEK, frizer za dame in gospode, Sv. Petra cesta 32

Dalmatinski Portland cement svetovne znamke „Salona“ (Tour)
nudi po najnižji dnevni ceni tvornica „SPLIT“ d. d. za cement Portland iz skladišča v Ljubljani Aleksandrova cesta 12.

Prodaja se v Banjaluki, Bosna
večje posestvo z vilo in 28 oralov prvovrstne zemlje. Vila obloži iz šest letih in velikih sob, dve kuhinji, smotnice, kopanice, podzemne kleti. Na posestvu se nabirajo vsa potrebna in obširna gospodarska poslopja. Pred vilo je lep sadni vrt, a poleg tega vodovod in vodnik. Vse to je v najlepši in najhitrejši poti v Banjaluko. 2917
Cenene ponudbe je poslati na upravljalni postoj v Banjaluki, Bosna.

Pozor preprodajalcu!

Nudim:

Damske nogavice 90 Din

Moške nogavice 85 Din

za tucat vseh barv. Razpošiljam po povzetju.

Eduard Koller, Wien XIII, Breitenseerstrasse 9

Provizijskega zastopnika

za v Sloveniji dobro uvedeni predmet išče zagrebška trdka za import in eksport. Oferti naj se pošljejo na upravo Slovenskega Naroda pod Slovenija-3070.

Objava.

Uprava drž. monopola razpisuje ofertno licitacijo za: **Kompletiranje strugarne tobačne tovarne v Travniku**. Licitacija se vrši dne 20. junija t. l. v pisarni upravnika drž. monopola ob 11. dopoldne.

Vsak ponudnik mora položiti kavicjo depozitski blagajni uprave drž. monopola najkasneje do 10. ure na dan licitacije. Kavicja znaša za državljane SHS 5%, a za inozemce 10% od ponudene cene. Vprašanja in natančnejša pojasnila se dobe ustmeno ali pismeno vsak delavnik od 8. do 12. ure.

Iz pisarne industrijskega odeljenja uprave drž. monopola I M br. 3617 od 19. marca 1924. 3138

Vabilo na občni zbor

bratrilnice in posojilnice na Prevojah r. z. z. n. z., kateri se vrši v nedeljo, dne 11. maja 1924 ob 3. uri popoldan v bratrilničnih prostorih. Dnevni red:

1. Poročilo načelstva. 3144
2. Poročilo nadzorstva.
3. Pregled in odobranje računskega zaključka za leto 1923.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

Pepe!

Ali že veš, pri Sinkovcu so že spet znižane cene. Kmal' bojo blago zastoj dajal. — Zato le hitro tja, dokler je še kaj blaga!

Modna trgovina

A. Sinkovic nasl. K. Soss, Ljubljana. Mestni trg štov. 19.

Velikonočna prodaja po znižanih cenah!

Inserirajte v „Slovenskem Narodu“!

Objava.

Uprava drž. monopolov v Beogradu razpisuje ofertno licitacijo za nabavo:

Rezervne električne centrale za tobačno tovarno v Nišu. Licitacija se bo vršila dne 2. junija t. l. v pisarni upravnika drž. monopolov ob enajstih dopoldne.

Vsak ponudnik je dolžan položiti kavicjo depozitski blagajni uprave drž. monopolov vsaj do 10. dne, ki je označen za licitacijo. Kavicja znaša za državljane kraljevine SHS 5%, a za inozemce 10% od ponudene cene.

Vprašanja in bližje informacije, ustmene ali pismene, se lahko dobe vsak delavnik od 8. do 12.

Iz kancelarije industrijskega odeljenja uprave drž. monopola I M br. 2380 od 25. febr. 1924 god. 3013

Objava.

Uprava drž. monopolov v Beogradu razpisuje ofertno licitacijo za nabavo:

4 kom. strojev za brušenje nožev s strojem za rezanje tobaka in rezanje papirja.

Licitacija se vrši dne 30. maja t. l. v pisarni upravnika drž. monopolov ob enajstih dopoldne.

Vsak ponudnik mora položiti na dan licitacije kavicjo depozitski blagajni uprave drž. monopola najkasneje do 10. ure. Kavicja znaša za državljane kraljevine SHS 5%, a za inozemce 10% od ponudene cene.

Vprašanja in natančnejša pojasnila se dobe ustmeno ali pismeno vsak delavnik od 8. do 12.

Iz pisarne industrijskega odeljenja uprave drž. monopola I M br. 3169 od 11. febr. 1924 3015

Objava.

Uprava drž. monopolov razpisuje ofertno licitacijo za nabavo: 2 komada skobljajna stroja (fresmašina); 2 komada šepingmašina; 3 stružnice (drebanka).

Licitacija se bo vršila dne 6. junija t. l. v pisarni upravnika drž. monopola ob enajstih dopoldne.

Vsak ponudnik je dolžan položiti kavicjo depozitski blagajni uprave drž. monopolov vsaj do desetih dne, ki je označen za licitacijo. Kavicja znaša za državljane kraljevine SHS 5%, a za inozemce 10% od ponudene cene.

Vprašanja in bližje informacije ustmeno ali pismeno se lahko dobe vsak delavnik od 8. do 12.

Iz kancelarije industrijskega odeljenja uprave drž. monopola I M br. 3170 od 11. febr. 1924. god. 3014

Spretnega rajonskega zastopnika

za Jugoslavijo išče Kletarska zadruga r. z. z. o. z. v Mariboru za razpečevanje svojih izbornih vrst vina lastnega izdelka. 3097

Nove nakupne in prodajne možnosti

Vam nudi 2440

mednarodni dunavski semenj v Bratislavi

od 23. avgusta do 2. septembra 1924.

Potrti od globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm tužno vest, da je naša iskrenoljubljena, blaga soproga, ljuba nam mamica, stara mamica, svakinja in tašča, gospa

Terezina Verbajš roj. Jeršan vdov. Širca

danes ob 7. uri zvečer, previdena s svetotajstvi za umirajoče, po dolgi in mučni bolezni mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne nam pokojnice bo v torek, dne 6. maja ob 6. uri popoldne iz hiše žalosti, Knafljeva ulica št. 5, na pokopališče k Sv. Križu.

Preblago pokojnico priporočamo v blag spomin in molitev.

Sv. maša zadušnica se bo darovala dne 8. maja v župni cerkvi Marijinega Oznanjenja.

V LJUBLJANI, dne 4. maja 1924.

Žalujejo rodbine:

Verbajš, Širca, Skuhala, Breschar.

3143